

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 16C/5/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120201006
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Šiška, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2024:4120201006.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

16C/5/2020

Okresný súd Nitra, sudcom JUDr. Borisom Šiškom, PhD., v spore žalobcu : A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XX, C. - E., zastúpený : JUDr. Kristína Panasiuková, advokát vykonávajúci advokáciu prostredníctvom: Advokátska kancelária Humenská & Panasiuková, so sídlom Damborského 3, Nitra, IČO: 42 332 711, proti žalovanému: Mesto Nitra, so sídlom Štefánikova trieda 60, Nitra, IČO: 00 308 307, v konaní o určenie vlastníckeho práva, takto

rozhodol:

16C/5/2020

I. U r č u j e sa, že do dedičstva po poručiteľovi A. B., F. B., nar. dňa XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území G., okres C., obec C., zapísané na LV č. XXXX ako pozemky parcely registra "C" evidované pod parc. č. XXXX ako zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m² a parc. č. XXXX ako vinica o výmere 549 m², a to v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 2/3-ín vo vzťahu k celku.

II. Žalobcovi sa proti žalovanému priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.

odôvodnenie:

16C/5/2020

1. Žalobca sa žalobou, doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 20.01.2020 domáhal určenia, že do dedičstva po poručiteľovi A. B., F. B., nar. dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom C., H. E. I. XXX/XX, zomrelom dňa XX.XX. XXXX patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. G., okres C., obec C., zapísané na LV č. XXXX ako pozemky parcely registra "C" evidované pod parc. č. XXXX ako zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m² a parc. č. XXXX ako vinica o výmere 549 m², a to v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 2/3-ín vo vzťahu k celku. Poznamenal, že predmetom tohto súdneho konania je určenie, že pozemky v podiele 2/3 vo vzťahu k celku, ktoré neboli predmetom dedičského konania po poručiteľovi - otcovi žalobcu, patria do dedičstva po poručiteľovi a teda majú byť dodatočne prejednané v dedičskom konaní k novoobjavenému majetku. Túto určovaciu žalobu podáva dedič po poručiteľovi voči osobe, ktorá sa neprávom domnieva, že je vlastníkom sporných pozemkov, ktoré sú dnes zapísané na LV č. XXXX pre kat. úz. G. ako parcely registra "C" evidované pod: - parc. č. XXXX ako zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m² a parc. č. XXXX ako vinica o výmere 549 m². Uviedol, že sporné pozemky nadobudli ešte starí rodičia žalobcu v roku 1960. Následne tieto pozemky v časti 2/3 vo vzťahu k celku zdedil otec žalobcu. Zvyšný podiel o veľkosti 1/3 vo vzťahu k celku zdedila sestra žalobcovho otca, teda teta žalobcu, pani J. K.. Žalobca je jediným dedičom (právnym nástupcom) po svojom otcovi,

príčom v dedičských konaniach po otcovi neboli sporné pozemky prejednané. Žalovaný je zapísaný na LV č. XXXX pre kat. úz. G. ako v 1/1 výlučný vlastník sporných pozemkov, ktoré podľa žalobcu v podiele 2/3 vo vzťahu k celku patria do dedičstva po poručiťovi - otcovi žalobcu. Žalobca žalobou spochybňuje vlastnícke právo žalovaného k sporným pozemkom, ktoré je aktuálne zapísané v katastri nehnuteľností. Rozhodnutím v tomto spore by žalovaný jednoznačne bol dotknutý na svojich domnelých právach, z ktorého dôvodu je daná jeho pasívna vecná legitímácia. Naliehavý právny záujem odôvodnil s cieľom odstránenia právnej neistoty v jeho postavení spojenom s vlastníctvom sporných pozemkov. Určovací žaloba, ktorou žalobca sleduje dosiahnutie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným stavom, je jediným možným prostriedkom nápravy aktuálnej situácie, ktorá je v rozpore s realitou. Cieľom tejto žaloby je zosúladienie zápisu vo verejnom registri so skutočným stavom tak, aby bola zaistená právna istota a oprávnené nároky žalobcu, ako aj ochrana tretích strán. Starí rodičia žalobcu boli vlastníckmi pozemku parc. č. XXXX v kat. úz. C. o výmere 1272 m². Na základe rozhodnutia odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. K. zo dňa 23.03.1960 bolo rozhodnuté, že tento pozemok bude nimi poskytnutý do užívania Čsl. štátu na výmenu s iným pozemkom - parcelou č. XXXX v čiastke 899 m². Počnúc vydaním tohto rozhodnutia prestali starí rodičia žalobcu užívať svoj pozemok o výmere 1272 m² a začali užívať pozemok parc. č. XXXX v čiastke 899 m². Odovzdanie pôdy potvrdzuje aj ďalšia písomnosť vydaná Odborom pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. K. zo dňa 26.07.1960 označená ako „Upustenie od vyrubenia ďalšieho užívacieho poplatku prídelcom, ktorí v rámci HTÚP odovzdali pôdu soc. sektoru - rozhodnutie“, v ktorej sa uvádza, že parcela č. XXXX pochádza z majetku, ktorý prepadol v prospech Čsl. štátu rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 3/To/798/58-958 a že starý otec žalobcu s manželkou ho dostali v rámci HTÚP ako náhradu. Zároveň konštatoval, že pôvodný pozemok, ktorý starý otec s manželkou odovzdali Štátnym majetkom v Nitre (t.j. parc. č. XXXX o výmere 0,1272 ha v kat. úz. C.), menovaní nenadobudli ako prídelcovia, ale túto pôdu nadobudli odkúpením. Parcela č. XXXX bola po smrti právneho predchodcu žalobcu predmetom dedenia. Z rozhodnutia Štátneho notárstva v Nitre o dedičstve D XXX/XX zo dňa 09.06.1969 vyplýva, že podľa dohody o vyporiadaní o dedičstve sa dedičia zo zákona dohodli tak, že túto parcelu preberajú: A. B. ml. (otec žalobcu) v 2/3- inách, a J. K., F. B. (sestra žaloprestbcovho otca) v 1/3. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre D XXX/XX-12 zo dňa 23.09.1981 došlo k doplneniu pôvodného dedičského rozhodnutia (zo dňa 09.06.1969) z dôvodu zápisu rozdelených parciel č. XXXX/X-7 do LV č. XXXX pre kat. úz. C., a to tak, že k pozemkom parc. č. XXXX/X-7 má byť zapísané vlastníctvo okrem iných aj na otca žalobcu a jeho sestru. Na základe Rozhodnutia Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 09.06.1969 otec žalobcu v podiele 2/3 a teta žalobcu v podiele 1/3 začali ako vlastníci užívať parc. č. XXXX o výmere 899 m². Teta žalobcu súhlasila, aby otec žalobcu bezodplatne užíval aj jej 1/3-vý podiel pripadajúci na zdedený pozemok. Z dôvodov, ktoré žalobcovi nie sú zrejmé, k zápisu uvedených rozhodnutí do katastra nehnuteľností dodnes nedošlo. Otec žalobcu a jeho teta sa spoliahli na rozhodnutie Štátneho notárstva v Nitre (neskôr potvrdené aj rozhodnutím z roku 1981) a po celý čas užívali zdedený pozemok ako vlastný, keď: pozemok bol na základe žiadosti otca žalobcu zo dňa 1981 vyňatý z poľnohospodárskeho pôdneho fondu vo výmere 300 m²; otec žalobcu si na pozemku postavil vlastný rodinný dom, ktorý obýval podľa rozhodnutia vydaného Mestským národným výborom v Nitre dňa 15.10.1984 pod č. OÚPA XXXX/XXXX-XX; otec žalobcu požiadal o pridelenie súpisného a orientačného čísla pre rodinný dom; otec žalobcu podal daňové priznanie k dani z nehnuteľností, pričom popri rodinnom dome uviedol aj pozemky, na ktoré bola pôvodná parc. č. XXXX rozdelená; otec žalobcu a neskôr jeho matka platili daň z nehnuteľností aj za pozemky. Zdôraznil, že starí rodičia žalobcu, ako ani otec žalobcu a jeho teta (neskôr ani sám žalobca), neboli po celú dobu užívania žiadnym spôsobom rušení vo výkone svojich vlastníckych práv, t.j. nikto vrátane žalovaného ich nikdy nevyzýval na upustenie od užívania sporného pozemku alebo na zaplatenie akejkoľvek náhrady za jeho užívanie. Neboli žalovaným rušení vo výkone vlastníckeho práva ani po rozdelení sporného pozemku a zápise vlastníckeho práva v prospech žalovaného v katastri nehnuteľností. List zo dňa 19.06.2019, ktorým žalovaný oznámil žalobcovi, že bude zvažovať predaj alebo nájom sporných pozemkov, je v zásade prvým dokumentom, ktorým žalovaný spochybnil predmetné vlastnícke právo. Žalobca má za to, že jeho otec a teta dobromyseľne spolu ako vlastníci užívali predmetný pozemok, a to aj po jeho rozdelení na pozemky tak, ako sú dnes evidované v katastri nehnuteľností. Ak by súd mal za to, že otec žalobcu a teta žalobcu nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k pozemkom na základe rozhodnutí Štátneho notárstva v Nitre, vydaných v dedičskom konaní po ich otcovi, má žalobca za to, že otec žalobcu a teta žalobcu spĺňajú všetky zákonné podmienky nevyhnutné pre vydržanie vlastníckeho práva k spornými pozemkom.

2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že ju považuje za predčasnú a nedôvodnú. K otázke naliehavého právneho záujmu uviedol, že s jeho tvrdením, ktoré je uvedené v žalobe sa nestotožnil,

keďže v tomto prípade výrok rozsudku o určení, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva ešte neznamená, že v čase jeho vyhlásenia nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností žalovaných, preto takýto výrok neodstraňuje istotu v právnych vzťahoch. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné ďalšie súdne konanie alebo konania. Ak by súd žalobe vyhovel a rozhodol v súlade so žalobným petítom, nasledovali ďalšie konanie a to v konaní o dedičstve, ktorom sa rozhodne, ktorý dedič nadobudne vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Podľa jeho názoru nie je naliehavý právny záujem v tomto konaní daný. Žalobca sa nemohol domnievať, že je vlastníkom nehnuteľností, čo deklaroval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 2Obo 115/08. Podľa žalovaného žalobca ako aj jej právni predchodcovia mali dostatok času na vykonanie zápisu, ak by tu existoval oprávnený nárok a vkladuschopná listina. Právny predchodca žalovaného nadobudol vlastnícke právo k pozemkom v takom rozsahu, v akom sú dnes, dohodou o zrušení spoluvlastníctva z 20.06.1990, podľa ktorej bol vykonaný zápis v operáte katastra. Pozemky prešli podľa zák. č. 138/1991 Z. z. o majetku obcí zákonne do vlastníctva žalovaného. Dohodou o zrušení spoluvlastníctva nehnuteľností zo dňa 20.06.1990 sa teda Československý štát, MSNV v Nitre, finančný odbor stal výlučným vlastníkom pozemkov EN parc. číslo XXXX - vinica o výmere 549 m² a EN parc. číslo XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m². Stalo sa tak čase, keď už predmetná stavba vo vlastníctve manželov B. na predmetnom pozemku stála. V predložených dokladoch absentuje podľa neho vkladuschopná listina, napr. overená kópia prídelovej listiny a konečný prídelový plán. Samotné rozhodnutie odboru pôdohospodárstva rady MsNV v Nitre zn. K. zo dňa 23.03.1960 nemá automaticky právne účinky nadobudnutia vlastníckeho práva. Aj rozhodnutie Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 23.09.1981 uvádza, že predmetnú časť pozemku dostal žalobca výmenou za pozemok parc. č. XXXX, a tie nekorešponujú s uvedeným rozhodnutím MsN v Nitre, kde sa uvádza parc. č. XXXX. Nie je zrejmé, z akých podkladov vychádzalo rozhodnutie štátneho notárstva a preto nie je možné listiny považovať za relevantné. Poukázal na nález Ústavného súdu SR z 16.03.2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015. Z uvedeného je možné usúdiť, že pozemky boli manželom B. dané do užívania, nie však do vlastníctva. Vecnoprávne účinky nadobudnutia vlastníckeho práva nastávajú výlučne právoplatným rozhodnutím katastra o povolení vkladu. Už v rímskom práve platila zásada, že „práva patria len bdelym“, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí si svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. K otázke vydržania uviedol, že sám žalobc si nie je istý a spochybňuje váhu predložených listín a teda aj svoje vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, nakoľko si uplatnil aj námietku vydržania. Týmto spôsobom sa nadobúda vlastnícke právo uplynutím kvalifikovanej vydržacej doby, ktorá je 10 rokov pri nehnuteľnostiach. Ďalej sa vyžaduje oprávnená držba po celú dobu. Keďže žalobca nikdy nebol evidovaným vlastníkom nehnuteľností, nemohol sa ani dobromyseľne domnievať, že je ich vlastníkom. Zastáva názor, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol vydržaním uplynutím 10 ročnej vydržacej doby a to dňa 21.06.2000, pričom pre vydržanie boli splnené všetky zákonné podmienky. Odo dňa zápisu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v zmysle Dohody o zrušení spoluvlastníctva zo dňa 20.06.1990 sa stal dobromyseľným držiteľom predmetných nehnuteľností v tom, že mu tieto patria, pričom jeho presvedčenie má oporu v skutkových okolnostiach, ktoré nasvedčujú tomu, že predmetné nehnuteľnosti by mohli držiteľovi patriť.

3. Žalobca v rámci repliky uviedol, že odmieta, že by ním podaná určovacia žaloba trpela vadou nedostatku naliehavého právneho záujmu a zotrváva na svojom názore, podľa ktorého naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému (Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, str. 504.) Nakoľko v danom prípade tvrdené (t. j. vlastnícke) právo podľa zápisu vo verejnom registri svedčí v prospech žalovaného, naliehavý právny záujem žalobcu na určení jeho vlastníckeho práva je bez ďalšieho daný a spochybniť ho nemôže ani predpoklad iniciovania a vedenia ďalšieho súdneho konania; v tomto prípade dedičského konania o znovuobjavenom dedičstve. Je logické, že pokiaľ žalobca má záujem domáhať sa priznania vlastníckeho práva odvodeného od majiteľských práv svojich nebohých právnych predchodcov, nemá inú možnosť, ako len robiť tak v rámci riadneho a zároveň jediného možného zákonného postupu, ktorý má žalobca v tejto súvislosti k dispozícii. Takým postupom je uplatňovanie vlastníckych práv v rámci dvoch (nevyhnutných) súdnych konaní, v rámci ktorých by súd v prvom konaní deklaroval, že dotknuté nehnuteľnosti (t. j. parcela č. XXXX o výmere 291 m² a parcela č. XXXX o výmere 549 m² v katastrálnom území G.) patria do majetku po nebohých predkoch žalobcu, pričom za vlastníka týchto nehnuteľností by žalobca mohol byť označený až po právoplatnom ukončení následne začatého dedičského konania (ktorého by sa, navyše, žalobca

zúčastňoval iba ako jediný dedič). Potreba začatia a vedenia dvoch súdnych konaní však nemôže za žiadnych okolností predstavovať prekážku, pre ktorú by snád žalobca nemal mať nárok žiadať súd o priznanie majetkových práv resp. prekážku, ktorá by mala viesť k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určovacom výroku súdu. V kontexte úvah žalovaného, či podaná žaloba je vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu preto žalobca uvádza, že podaná žaloba je nielenže vhodný, ale vzhľadom na doposiaľ deklarovaný postoj žalovaného dokonca jediný možný postup, ktorý má za daných okolností žalobca k dispozícii. Žalovaný vo svojom vyjadrení žalobcovi ďalej vytýka, že v predložených dôkazoch z jeho strany absentuje vkladu schopná listina spôsobilá k zapísaniu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zo strany katastrálneho úradu ako sú prídellová listina, či konečný prídellový plán. Rozhodnutie odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zo dňa 26.07.1960, zn. K. (ďalej len „Rozhodnutie odboru pôdohospodárstva zn. K.“) predloženého žalobcom podľa žalovaného právne účinky nadobudnutia vlastníctva nemá. Žalovaný tiež namietka, že žalobca ani jeho právni predchodcovia nezabezpečili vykonanie zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Zároveň žalovaný upriamuje pozornosť na nezrovnalosť medzi číselným označením pôvodnej parcely uvádzaným v predmetom Rozhodnutí odboru pôdohospodárstva zn. K. a číselným označením parcely uvádzaným v Rozhodnutí štátneho notárstva zo dňa 23.09.1981 (ďalej len „Rozhodnutie štátneho notárstva z roku 1981“). Podľa žalovaného sa totiž v Rozhodnutí štátneho notárstva z roku 1981 uvádza, že predmetný pozemok (jeho časť) dostali predkovia žalobcu výmenou za parcelu č. XXXX, pričom tieto informácie podľa žalovaného nekorešponujú s údajmi uvádzanými v Rozhodnutí odboru pôdohospodárstva zn. K., v ktorom sa spomína, že vymenená mala byť parcela č. XXXX. Z týchto dôvodov nemá byť potom podľa žalovaného vôbec zrejmé, aké rozhodnutia tvorili podklad Rozhodnutia štátneho notárstva z roku 1981, čoho následkom má byť nerelevantnosť predložených dôkazov. Prezentované úsudky žalovaného žalobca striktné namietka, keďže nie sú objektívne a pravdivé. Rozhodnutie štátneho notárstva z roku 1981 síce vo svojom odôvodnení uvádza, že parcelu č. XXXX „poručiteľ nadobudol od Čsl. štátu podľa rozhodnutia ONV - odbor poľnohosp. v Nitre zn. K. z 26.7.1960 ako výmenu za parcelu čís. XXXX vl. č. XXX v kat. úz. C.“, avšak priamo v tomto rozhodnutí (t. j. v Rozhodnutí odboru pôdohospodárstva zn. K.) sa v tejto súvislosti zreteľne spomína iba vymenená parcela číslo „XXXX“ o výmere 0,1272 ha a nie parcela číslo „XXXX“, na ktorú poukazuje žalovaný. Z uvedeného možno usúdiť, že informácia, ktorá sa vyskytla v odôvodnení Rozhodnutia štátneho notárstva z roku 1981 nebola aktuálna resp. presná, keďže ani v Rozhodnutí odboru pôdohospodárstva zn. K., ako ani v Rozhodnutí odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zo dňa 23.03.1960, zn. Pôd XXXX/XXXX o pridelení náhradného pozemku (ďalej len „Rozhodnutie odboru pôdohospodárstva zn. Pôd XXXX/XXXX“) sa v súvislosti s osobou A. B. označenie parcely číslo „XXXX“ neuvádza, ale vždy sa v nich spomína iba vymenená parcela číslo „XXXX“. Meritom všetkých dotknutých rozhodnutí (teda Rozhodnutia odboru pôdohospodárstva zn. Pôd XXXX/XXX, ďalej Rozhodnutia odboru pôdohospodárstva zn. K., Rozhodnutia štátneho notárstva z roku 1969 a Rozhodnutia štátneho notárstva z roku 1981) však bola vždy otázka vlastníckych vzťahov k parcele č. XXXX,* ktorá po tom, čo ju v roku 1960 získali ako náhradný pozemok starí rodičia žalobcu, prešla po ich smrti do majetkovej sféry ich detí (otca žalobcu a jeho tety). Žalobca je preto, naopak, presvedčený, že práve existencia Rozhodnutí štátneho notárstva potvrdzujúcich vlastníctvo predkov žalobcu k parcele XXXX je kľúčovým dôkazom preukazujúcim presvedčenie žalobcu o opodstatnenosti jeho nárokov. Pre ozrejmenie žalobca dodáva, že v prípadoch obidvoch označení (t. j. parcely č. XXXX aj č. XXXX) sa jednalo o totožnú parcelu, ktorú starý otec žalobcu kúpil so súhlasom Mestského národného výboru v Nitre od predávajúceho B. L. kúpnu zmluvou uzavretou dňa 03.06.1958. V predmetnej kúpnej zmluve bola kupovaná parcela označená parcelným číslom XXXX/X s výmerou 15 árov; zapísaná vo vložke XXX pre katastrálne územie C.; následne v Rozhodnutí odboru pôdohospodárstva zn. Pôd XXXX/XXXX o pridelení náhradného pozemku sa už hovorilo o parcele č. XXXX s výmerou 12,72 árov (0,1272 ha) v katastrálnom území C.. Práve táto okolnosť -teda prepadnutie iba časti pôvodne kúpnej parcely - môže byť podľa názoru žalobcu zároveň jedným z dôvodov následnej zmeny jej označenia. Z obsahu všetkých doposiaľ uvedených a predložených listín je totiž evidentné, že sa vždy jednalo o tú istú parcelu. Žalovaný ďalej vo svojom vyjadrení konštatuje, že sporné pozemky boli manželom B. dané (iba) do užívania, preto žalobca k týmto nehnuteľnostiam nemohol nikdy nadobudnúť vlastnícke právo. Pozemky, ktoré sú predmetom daného konania, nadobudli starí rodičia žalobcu v rámci tzv. hospodársko-technických úprav pozemkov, ktoré boli zo strany kompetentných štátnych orgánov uskutočňované v päťdesiatych rokoch 20. storočia na základe vládneho nariadenia č. 47/1955 Zb. o opatreniach v odbore hospodársko-technických úprav pozemkov. V rámci tohto postupu bolo vydané Rozhodnutie odboru pôdohospodárstva zn. Pôd XXXX/XXXX ukladajúce starému otcovi žalobcu a jeho manželke „odovzdanie“ ich pozemku - parcely číslo XXXX v katastrálnom území C. do užívania Štátnym majetkom

v Nitre s tým, že ako kompenzácia bola starým rodičom žalobcu poskytnutá náhradná nehnuteľnosť v katastri obce Nitra, a to parcela číslo XXXX. Podstata predmetného rozhodnutia teda spočívala v poskytnutí (pridelení) náhradného pozemku starým rodičom žalobcu, a to za odňatý pozemok, ktorý si starí rodičia žalobcu pôvodne riadne kúpili kúpnu zmluvou do svojho vlastníctva. Týmto opatrením (Rozhodnutím odboru pôdohospodárstva zn. Pôd 1978/1960) preto došlo nielen k zmene v užívaní pozemkov, ale aj k zmene ich vlastníctva. Pokiaľ teda náhradný pozemok mal predstavovať satisfakciu za skonfiškovanú parcelu pôvodne patriacu do vlastníctva právnych predchodcov žalobcu, potom je nepochybné, že k naplneniu tohto zámeru, t. j. poskytnutia náhrady za odobraný pozemok, mohlo dôjsť iba vtedy, ak právny vzťah starých rodičov žalobcu k získanej náhradnej parcele zostal v celom rozsahu zachovaný. Tvrdeniu žalovaného o tom, že náhradný pozemok dostali starí rodičia žalobcu iba do užívania, preto žalobca nemôže prisvedčiť. Vo vzťahu k otázke vydržania žalovaný vo svojom vyjadrení odmietol, že by žalovaný resp. jeho právni predchodcovia mohli nehnuteľnosti nadobudnúť alternatívne aj vydržaním. Žalobca sa podľa žalovaného pre absentujúcu evidenciu vlastníctva v katastri nemohol nikdy dobromyseľne domnievať, že je vlastníkom pozemkov. Zároveň v tejto súvislosti vo svojom vyjadrení žalovaný „z opatrnosti“ uviedol, že práve on splnil zákonné podmienky vydržania, a teda nehnuteľnosti nadobudol vydržaním samotný žalovaný. Pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, užívali starí rodičia žalobcu od roku 1960, kedy im boli pridelené ako náhrada za „odovzdaný“ pozemok v rámci hospodársko-technických úprav pozemkov. Užívanie pozemkov predkami žalobcu automaticky obmedzilo možnosť jeho výkonu zo strany žalovaného resp. jeho právnych predchodcov. Pozemky boli starými rodičmi aj rodičmi žalobcu počas ich života využívané na pestovanie viniča, teda slúžili ako vinohrad, ktorý starí rodičia žalobcu pravidelne obhospodarovali. Otec žalobcu sa na prelome 70. a 80. rokov následne rozhodol postaviť si na pozemkoch rodinný dom, ktorého výstavba mu zo strany kompetentných orgánov bola riadne povolená a do ktorého sa po jeho dokončení so svojou rodinou nasťahoval, pričom žalobca žije v dome až do súčasnosti. Z uvedeného je nepochybné, že žalobca resp. jeho právni predkovia dotknuté pozemky plnohodnotne a nerušene užívali a užívajú už 60 rokov, pričom vo výkone tohto práva neboli nikdy nikým rušení. Túto okolnosť žalovaný v konečnom dôsledku ani nepopiera. Žalobca preto aj naďalej zotrváva na svojom názore, že k nadobudnutiu vlastníctva k daným pozemkom na jeho strane, resp. na strane jeho právnych predchodcov, došlo tiež samotným výkonom práva, teda vydržaním. Táto okolnosť žiadnym spôsobom nespochybuje „váhu predložených listín“, ako to uvádza žalovaný, ale je, naopak, len ďalším dôkazom toho, že žalobcovi titul vlastníka oboch parciel (v príslušnom podiele) svedčí a prináleží. V nadväznosti na uvedené preto žalobca dôrazne odmieta záver žalovaného, že by podmienky vydržania pozemkov mal splniť práve žalovaný. Vzhľadom na fakt, že žalovaný, ako ani jeho právni predchodcovia sporné nehnuteľnosti nikdy v žiadnom rozsahu neužívali, pričom reálna dobromyseľná držba je základným predpokladom vydržania, je takéto konštatovanie žalovaného prinajmenšom trúfalé.

4. V rámci dupliky žalovaný zotrval na svojom vyjadrení a doplnil ho v tom smere, že žalobca uviedol, že predmetné pozemky nadobudli do vlastníctva jeho právni predchodcovia na základe nariadenia č. 47/1955 Zb. o opatreniach v odbore hospodársko-technických úprav pozemkov. V zmysle tohto nariadenia sa ale žalobca ani je právni predchodcovia nemohli domnievať, že náhradné užívacie právo je totožné s právom vlastníckym. Poukázal na § 9 ods. 1 a 2 nariadenia č. 47/1955 Zb., pričom z dokladov a vyjadrení žalobcu vyplýva, že právni predchodcovia žalobcu boli tzv. prídelcami, ktoré dostali pozemky do náhradného užívania. Preto nie je správne tvrdenie, že rozhodnutím zn. K. došlo k zmene vlastníctva pozemku poskytnutého do náhradného užívania. K žalobnému tvrdeniu žalobcu, že starí rodičia žalobcu a jeho teta (a neskôr ani sám žalobca), neboli po celú dobu užívania žiadnym spôsobom rušení vo výkone svojich vlastníckych práv, t. j. nikto vrátane žalovaného ich nikdy nevyzýval na upustenie od užívania sporného pozemku alebo na zaplatenie akejkoľvek náhrady za je užívanie uviedol, že toto nie je pravdivé, pretože dňa 13.11.1997 bol A. B. listom č. 978/SMM/Tu vyzvaný na doloženie dokladu na základe čoho je oprávnený užívať nehnuteľnosti parc. č. XXXX a XXXX v k. ú. G. na H. ulici. K predmetnej výzve neeviduje žiadnu písomnú odpoveď. Práve na základe listu č. 978/SMM/Tu zo dňa 13.11.1997 žalobca telefonicky kontaktoval, rovnako aj osobne pracovníčku žalovaného p. M. N., o čom predložili jej čestné vyhlásenie.

5. Žalobca v priebehu konania zaslal vyjadrenie dňa 09.07.2021 uviedol, že z odpovede Katastrálneho odboru Okresného úradu Nitra zo dňa 03.05.2021 zaslanej Okresnému súdu Nitra v rámci konania žalobkyne J. K., proti žalovanému, Mestu Nitra, o určenie vlastníckeho práva, vedenej pod sp. značkou 36C/7/2020, ktorá bola súdu doručená ako reakcia na žiadosť o poskytnutie informácie, či dedičské rozhodnutia z roku 1969 a z roku 1981 vydané štátnym notárstvom po smrti žalobcovho starého otca, boli

zapísané do evidencie nehnuteľností, vyplýva, že tieto dedičské rozhodnutia boli katastrálnemu úradu doručené až v roku 2008, kedy ich kataster obdržal spolu s Osvedčením o dedičstve č. 28D/669/2007-21, ktoré bolo vydané v dedičskej veci po zomrelom žalobcovom otcovi, p. A. B., nar. XX.XX.XXXX. Údaje vyplývajúce z dedičských rozhodnutí z rokov 1969 a 1981 sa podľa stanoviska okresného úradu nepremietli v katastri nehnuteľností pre ich nesúlad s platnými údajmi katastra nehnuteľností. Vychádzajúc z obsahu prvého dedičského rozhodnutia zo dňa 09.06.1969, č. D XXX/XX, možno usúdiť, že štátny notár pri jeho koncipovaní vychádzal zo skutočnosti, že poručiteľ bol vlastníkom celej parcely XXXX. V rámci rozhodnutia o dedičstve preto štátny notár potvrdil dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva tak, že žalobcovmu otcovi potvrdil nadobudnutie vlastníctva k (celej) parcele č. XXXX v podiele 2/3 a jeho sestre v podiele 1/3. Zo samotného dedičského spisu je však zároveň zrejmé, že postulát o vlastníctve celej parcely č. XXXX nemal štátny notár náležite podložený príslušnou dokumentáciou (z odôvodnenia druhého dedičského rozhodnutia vyplýva, že štátnemu notárovi chýbal pri prvom prejednaní dedičstva list vlastníctva č. XXXX, ktorý žalobcov otec doručil štátnemu notárovi pred jeho vydaním z vlastnej iniciatívy; na základe toho potom štátny notár vydal druhé rozhodnutie o nadobudnutí dedičstva). Z viacerých zápisov v dedičskom spise, ktoré sú v ňom prepísané alebo prečiarknuté, možno usúdiť, že štátnemu notárovi chýbali konkrétne podklady a listinné dokumenty, najmä list vlastníctva k danej parcele, o ktoré by prvé dedičské rozhodnutie vydané v roku 1969 mohol „oprieť“, a ktoré by tvorili jeho „dôkazný základ“. Podľa všetkého preto v rámci vydania prvého dedičského rozhodnutia vychádzal notár výlučne iba z informácií a údajov odovzdaných zo strany dedičov, ktorí ich notárovi sprostredkovali v dobrej viere, že ich vedomosti v tomto smere sú postačujúce, respektíve úplné. Z dedičského spisu je však zároveň zrejmé, že informácie, s ktorými notár pracoval, sa v priebehu dedičského konania priebežne dopĺňali a menili. Faktom je, že jediný relevantný dokument, ktorí mali samotní dedičia v roku 1969 k dispozícii, bolo rozhodnutie odboru pôdohospodárstva Mestského národného výboru v Nitre zn. Pôd. XXXX/XXXX zo dňa 23.03.1960, v ktorom sa uvádzalo, že poručiteľovi bol zo strany Československého štátu daný „náhradný pozemok ... z pozemkov ... po býv. majiteľovi C. ... parc. č. XXXX časť 899 m².“ Z citovaného znenia rozhodnutia nebolo jednoznačné, či výmera 899 m² mala pripadať na celú parcelu XXXX alebo či celková výmera parcely č. XXXX bola v skutočnosti väčšia a žalobcovmu starému otcovi bola daná iba jej určitá časť (899 m²). Rovnako z neho nebolo jednoznačné ani to, či k parcele nebolo vedené prípadné spoluvlastnícke právo aj ďalších osôb. K vydaniu predmetného druhého dedičského rozhodnutia došlo z dôvodu, že štátnemu notárovi bol zo strany žalobcovho otca predložený list vlastníctva č. XXXX, z ktorého bolo zrejmé, že parcela č. XXXX je v evidencii nehnuteľností vedená pod označením XXXX/X-7, a tiež z neho bolo zrejmé, že výmera 899 m² pridelená žalobcovmu starému otcovi mohla tvoriť iba časť tejto parcely, keďže celá parcela označená označením XXXX/X-7 bola vedená v podielovom spoluvlastníctve viacerých, resp. ďalších podielových spoluvlastníkov. Podielovými spoluvlastníkmi, v spoluvlastníctve ktorých bola podľa zápisu na liste vlastníctva č. XXXX vedená parcela č. XXXX/X-7, boli členovia rodiny C. vlastníci spoluvlastnícky podiel spolu o veľkosti 9/12 a spolu s nimi figuroval na liste vlastníctva XXXX ako podielový spoluvlastník aj Československý štát vlastníci spoluvlastnícky podiel o veľkosti 3/12, ktorý v jeho prospech prepadol po odsúdenom členovi rodiny C. - O. C. staršom. Ako vyplýva zo samotného odôvodnenia druhého dedičského rozhodnutia - na základe predloženia listu vlastníctva č. XXXX deklarujúceho všetky tieto uvedené údaje, došlo zo strany štátneho notárstva k doplneniu resp. oprave prvého dedičského rozhodnutia v tom zmysle, že poručiteľovi (t. j. starému otcovi žalobcu) prislúchalo na pôvodnej parcele č. XXXX po správnosti vlastnícke právo iba vo vzťahu k podielu 3/12. Z tohto dôvodu boli potom v druhom dedičskom rozhodnutí upravené zdedené spoluvlastnícke podiely žalobcovho otca a jeho sestry na parcele č. XXXX tak, že namiesto pôvodného podielu 2/3, ktorý mal zdediť žalobcov otec a 1/3, ktoré mala zdediť jeho sestra, bolo žalobcovmu otcovi a jeho sestre „priznané“ zdedené vlastnícke právo nie k celej parcele č. XXXX, ale bolo im priznané „iba“ k spoluvlastníckemu podielu o veľkosti spolu 3/12, ktorý bol podľa dohody dedičov medzi nich „rozdelený“ pomerom 2/12 v prospech žalobcovho otca a 1/12 v prospech jeho sestry. Tomuto spoluvlastníckemu podielu na parcele č. 4408 (označovanej v druhom dedičskom rozhodnutí už ako parcela č. XXXX/X-7) o veľkosti 3/12 zodpovedala pridelená výmera 899 m². Tieto skutočnosti mal však štátny notár za preukázané až po predložení listu vlastníctva č. XXXX v roku 1981, keď žalobcov otec v priebehu rokov vyvinul aktivitu a podnikol kroky k došetreniu právneho stavu a získaniu dokumentov potrebných na to, aby vlastníctvo jeho rodiny deklarované v rozhodnutí z roku 1969 mohlo byť vložené do katastra nehnuteľností. Žalobca predpokladá, že naznačený postup jeho otca bol úzko spojený resp. nadväzoval na vybavovanie stavebného povolenia na stavbu rodinného domu. Samotné konštatovanie štátneho notára prezentované v rámci odôvodnenia druhého dedičského rozhodnutia, v ktorom štátny notár priamo uvádza, že „pri prejednávaní dedičstva po A. B. št. notárstvo nemalo od SG v Nitre k dispozícii list vlastníctva č. XXXX pre obec Nitra. Keďže

teraz dedič A. B. ml. predložil tento list vlastníctva, štátne notárstvo svoje rozhodnutie ... doplnilo“, svedčí o tom, že žalobcov otec sa staral o svoje vlastnícke právo a že vyvíjal snahu k tomu, aby bolo jeho vlastnícke právo riadne zapísané na liste vlastníctva. Keď žalobcov otec získal potrebný listinný dôkaz, predložil ho štátnemu notárovi, ktorý na jeho základe zmenil prvé rozhodnutie o dedičstve. Takto upravené rozhodnutie o dedičstve korigovalo závery prvého dedičského rozhodnutia z roku 1969, ktoré bolo založené na predpoklade, že dedičia poručiteľa (t. j. žalobcovho starého otca, A. B.), zdedili v príslušných podieloch (2/3 a 1/3) celú parcelu č. XXXX s celkovou výmerou 899 m². Zároveň takto upravené druhé dedičské rozhodnutie zodpovedalo reálnemu stavu užívania danej parcely, keď zohľadňovalo skutočnosť, že pridelená výmera, ktorú žalobcov otec spolu s jeho sestrou a ich matkou reálne užívali, bola v evidencii nehnuteľností označovaná pod parcelnými číslami XXXX/X a č. XXXX/X. Z rozhodnutia o pridelení parcely č. XXXX zn. Pôd. XXXX/XXXX zo dňa 23.03.1960, ako aj z ďalších listinných dôkazov, ktoré sú súčasťou spisu (napr. z rozhodnutia o upustení od vyrubenia ďalšieho užívacieho poplatku prídelcom zn. K. zo dňa 26.7.1960 alebo aj z rozhodnutia Okresného úradu Nitra č. 2001/00035-XXX/XX-X-XXX zo dňa 26.09.2001), je zrejmé, že výmeru 899 m² na tejto parcele dostal starý otec žalobcu z majetku, ktorý prepadol v prospech Československého štátu z majetku po odsúdenom O. C.. Prepadnutie majetku O. C. v prospech Československého štátu bolo nariadené v uznesení Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.11.1958, sp. zn. 3To/798/58-958. Predmetným uznesením vydaným v spojení s rozsudkom Ľudového súdu v Nitre zo dňa 11.9.1958, sp. zn. 3T/112/58, Krajský súd zamietol odvolanie O. C. a stotožnil sa uložením trestu odňatia slobody vo výmere 8 rokov a s nariadením trestu prepadnutia majetku, ktorý O. C. vymeral vtedajší ľudový súd. Trest prepadnutia majetku bol v predmetných rozhodnutiach formulovaný ako „...prepadnutie celého majetku okrem obnosu 204.777,50 Kčs, ktorý bol zaistený pre poškodenú stranu n. p. P.,...“. To, čo konkrétne sa malo rozumieť pojmom „celý majetok“ ani jedno z predmetných trestných rozhodnutí presne nešpecifikovalo. Rozhodnutia neobsahovali súpis vecí, ktorých sa trest prepadnutia majetku mal týkať a rovnako sa v nich neuvádzalo ani označenie žiadneho konkrétneho pozemku, ktorý mal byť v tomto ohľade postihnutý a ktorý mal prepadnúť v prospech štátu. Z uvedenej pozemnoknižnej vložky je možné vyčítať, že O. C. starší bol podielovým spoluvlastníkom o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 3/12 parciel č. XXXX o výmere 33 árov a 43 m² a č. XXXX o výmere 30 siah (ktorej plošnej miere zodpovedá výmera 108 m²), ktoré nadobudol spolu s ostatnými členmi rodiny do podielového spoluvlastníctva kúpnu zmluvou (uzavretou dňa 21.05.1951 s predávajúcou J. Q.). Po vydaní vyššie spomenutého uznesenia Krajského súdu v Nitre, ktorým bolo právoplatne potvrdené prepadnutie „celého“ majetku odsúdeného O. C., bol z tohto titulu (z „titulu prepadnutia“) ako nový vlastník jeho spoluvlastníckeho podielu 3/12 zapísaný do pozemnoknižnej vložky č. XXX dňa 03.01.1959 Československý štát. Výmera pripadajúca na spoluvlastnícky podiel 3/12 patriaci O. C., ktorý prepadol v roku 1959 v prospech Československého štátu, predstavovala podľa údajov vyplývajúcich z pozemnoknižnej vložky 862,75 m². Preto pokiaľ starý otec žalobcu, A. B., dostal od štátu v marci 1960 ako „náhradný pozemok“ časť prepadnutej parcely patriacej bývalému majiteľovi C., je nepochybné, že sa jednalo práve o túto parcelu resp. jej časť v príslušnej výmere pripadajúcej na ním vlastnený spoluvlastnícky podiel. Aj keď žalobca nedisponuje priamymi dôkazmi, ktoré by bezprostredne preukazovali, že parcela č. XXXX, ktorá bola jeho starému otcovi odňatá, je zároveň tou istou parcelou, ktorú starý otec pôvodne kúpil od B. L. (a ktorá bola v kúpnej zmluve označovaná ako parcela č. XXXX/X) - totožnosť týchto parciel vyplýva podľa presvedčenia žalobcu jednoznačne z listinných dôkazov, ktoré boli z jeho strany doposiaľ založené do súdneho spisu resp., ktoré žalobca pripája v prílohe tohto vyjadrenia. Jedným z týchto listinných dôkazov (ktorý žalobca pripája v prílohe) je rozhodnutie Okresného úradu Nitra č. 2001/00035-XXX/XX-X-XXX zo dňa 26.09.2001, ktoré sa týka (okrem iného) priznania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam dedičom po rodine R.. Tento dokument nielenže poskytuje informácie o minulosti parcely č. XXXX/X kúpenej starým otcem žalobcu, ale je zároveň dôkazom toho, že práve táto parcela bola starému otcovi odňatá a bola mu za ňu daná časť náhradnej parcely č. XXXX. Z rozhodnutia Okresného úradu Nitra č. 2001/00035-XXX/XX-X-XXX je totiž zrejmé, že rodina R. pôvodne vlastnila parcelu označenú ako č. XXXX zapísanú vo vložke č. XXX ako lúka o výmere 6086 m². Táto parcela bola rodine R. skonfiškovaná podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. s tým, že bola následne rozdelená a pridelená novým vlastníkom, ktorými boli manželka S. a T. R. (manželom S. bola pridelená parcela XXXX/X o výmere 3000 m² a T. R. bola pridelená parcela XXXX/X o výmere rovnako 3000 m²; informácie o výmere a vlastníctve parcely č. XXXX/X sa v rozhodnutí neuvádzajú). Podľa údajov vyplývajúcich z predmetného rozhodnutia sa noví vlastníci prídelov vzdali, následkom čoho vydal Mestský národný výbor v Nitre prídelovú listinu zo dňa 22.4.1955, ktorou parcelu č. XXXX/X vinica o výmere 1500 m² prideliť B. L.. B. L. následne dňa 03.06.1958 predal túto parcelu A. B. (v rozhodnutí sa v tejto súvislosti priamo uvádza nasledovne: „MsNV v Nitre rozhodnutím Pôd XXXX/XXXX zo dňa 23.07.1958 povoľuje

pozemnoknižný prevod prídelu B. L. p. č. XXXX/X v kultúre vinica o výmere 15 árov v prospech A. B..“). Z rozhodnutia ďalej vyplýva, že viaceré osoby, ktorým boli pridelené pozemky, sa týchto pozemkov vzdali v prospech Československého štátu, na základe čoho štát voči týmto osobám upustil od vyrúbenia ďalšieho užívacieho poplatku. V súvislosti s osobou starého otca žalobcu, A. B., sa v rozhodnutí uvádza, že „A. B. dostal ako náhradu stavebný pozemok p. č. XXXX (pozn.: v texte zrejme v dôsledku chyby v písaní označený nesprávnym číslom „XXXX“), výmera 899 m² z majetku, ktorý prepadol štátu rozsudkom č. TO XXX/XX-958.“ Uvedené potvrdzuje, že v prípade parcely č. XXXX/X, ktorú starý otec žalobcu kúpil od B. L. v roku 1958 a parcely č. XXXX, ktorá mu bola v rámci HTÚP v roku 1960 odňatá v prospech Československého štátu, a za ktorú dostal náhradný pozemok - parcelu č. XXXX, sa jedná o identické parcely. Rovnaký záver vyplýva aj z listinného dôkazu, ktorým je rozhodnutie Odboru pôdohospodárstva Mestského národného výboru v Nitre zo dňa 26.7.1960, zn. K., o upustení od vyrubenia ďalšieho užívacieho poplatku prídelcom, ktorí v rámci HTÚP odovzdali pôdu socialistickému sektoru, v ktorom sa uvádza, že: „V zmysle tohto uznesenia ... pôdu ...odovzdal zápisnične Štátnym majetkom v Nitre dňa 26.03.1960 z konfiškovaného majetku po býv. vlastníkovi O. R. v kat. území C. .... B. A. s manž. parc. č. XXXX vo výmere 0,1272 ha, menovaný nebol prídelcom, ale nadobudol pôdu odkúpením“. K otázke dobromyseľnosti uviedol, že je zrejme, že od momentu vzniku stavu držby dotknutých nehnuteľností bola najskôr u starého otca žalobcu a následne aj u jeho otca daná dobromyseľnosť vychádzajúca z presvedčenia o vlastníctve pridelených pozemkov. Do užívania časti pridelenej parcely č. XXXX vstúpil starý otec žalobcu na základe rozhodnutia vydaného kompetentným štátnym orgánom (Odborom pôdohospodárstva Mestského národného výboru), ktorý mu pozemok resp. jeho časť pridelenú ako náhradu za jeho pôvodný pozemok, ktorý mu ten istý štátny orgán tým istým rozhodnutím zároveň odňal. Dobrá viera o vlastníctve držaných pozemkov bola u starého otca žalobcu založená najmä na skutočnosti, že ich pridelenie bolo následkom predchádzajúceho odňatia riadne zakúpeného a vlastneného pozemku o výmere 15 árov, pričom bola umocnená tým, že celková rozloha takto pridelených pozemkov bola navyše o 600 m² menšia oproti rozlohe pozemku, ktorý musel starý otec žalobcu prenechať Československému štátu. Obe tieto okolnosti utvrdili starého otca žalobcu v dobrej viere, že k pozemkom, ktoré dostal od štátu ako náhradu za odobranú pôdu, mu v okamihu ich poskytnutia muselo zákonite vzniknúť vlastnícke právo. Starý otec a následne ani žalobcov otec preto pri zachovaní náležitej opatrnosti nemali a ani nemohli mať pochybnosti o nadobudnutí svojho vlastníckeho práva k dotknutej pôde. Samotná okolnosť, že rozhodnutie o nadobudnutí dedičstva vydané štátnym notárom nebolo zapísané do evidencie nehnuteľností, nemôže podľa názoru žalobcu vylúčiť dobrú vieru jeho právnych predchodcov v existenciu ich vlastníckeho práva. Toto právo žalobca odvodzuje od riadneho titulu - právoplatného a zákonne vydaného dedičského rozhodnutia, ktoré dodnes nebolo napadnuté a súd nemá oprávnenie ho bez ďalšieho meritórne preskúmať. Počas celej doby užívania nehnuteľností nebol žalobca a pred ním ani jeho právni predchodcovia oboznámení so žiadnymi okolnosťami, ktoré by objektívne mohli vyvolať pochybnosti o tom, či im užívané pozemky aj skutočne patria.

6. Súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie, pričom žalobca zotrval na písomných vyjadrenia, ako aj na podanej žalobe. Nad rámec uvedeného doplnil, že pozemky zapísané na LV č. XXXX pre kat. úz. G. ako parc. č. XXXX T. XXXX, ktoré otec žalobcu nadobudol dedením po jeho otcovi, nadobudol v podiele 2/3 k celku po jeho otcovi, patria do dedičstva po poručiťelovi A. B.. Starí rodičia žalobcu nadobudli sporné pozemky v roku 1960 po smrti žalobcovho starého otca sa vlastníkami týchto pozemkov stali žalobcov otec a jeho sestra (žalobcová teta). Pozemky nadobudli na základe rozhodnutia vtedajšieho štátneho notárstva zo dňa 09.06.1969 č. E., ktorým štátny notár potvrdil žalobcovmu otcovi a jeho sestre nadobudnutie týchto pozemkov ako dedičstva po ich otcovi. Závery predmetného rozhodnutia štátneho notárstva z roku 1969 bolo následne potvrdené druhým rozhodnutím, ktoré to isté štátne notárstvo vydalo v roku 1981. Poukázal na to, že starí rodičia žalobcu boli pôvodne vlastníkami parc. č. XXXX o výmere 1272 m², ktorú nadobudli kúpou od vlastníka B. L., tento pozemok boli starí rodičia žalobcu nútení prestať užívať po tom čo bolo vydané rozhodnutie odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v NR zo dňa 23.03.1960 značka K. na základe ktorého došlo v rámci hospodársko-technických úprav pozemkov k odňatiu tejto parcely v prospech Česko-slovenského štátu s tým, že ako náhrady za odňatý pozemok boli starým rodičom žalobcu pridelené sporné pozemky predtým označované ako jedna parc. č. XXXX o výmere 899 m². Pridelenú parcelu získal štát z majetku, ktorý v jeho prospech prepadol po bývalom majiteľovi tejto parcely O. C.. Počnúc pridelením parc. č. XXXX starým rodičom žalobcu ju začali najskôr starí rodičia resp. starý otec žalobcu a po smrti starého otca v roku 1969 následne aj žalobcov otec užívať ako vlastní. Po celú dobu užívania sporných pozemkov neboli starí rodičia a rovnako ani žalobcov otec vo výkone užívacieho práva nijakým spôsobom rušený. Starý otec žalobcu a neskôr aj

žalobcov otec využívali pridelenú parcelu ako vinohrad, pričom žalobcov otec si v roku 1981 začal na pozemku stavať rodinný dom. Nakoľko pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania neboli prejednané v rámci dedičského konania po žalobcovom otcovi A. B. navrhujeme, aby súd o podanej žalobe rozhodol tak, že sporné parcely patria v podiele 2/3 k celku do dedičstva po poručiteľovi A. B.. Žalovaný v plnom rozsahu odkázal na všetky pôvodné vyjadrenia, ktoré boli predložené v rámci konania. Žalovaný mal za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepredložil listinu, ktorá by bola schopná vkladu a ktorá by preukázala nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným pozemkom. V rámci zák. č.47/1955 o ktorý sa v rámci písomných vyjadreniach opierali išlo len o náhradné využívanie pozemkov v rámci HTÚP. Na základe toho má žalovaný za to, že sporné pozemky nebolo možné ani prededieť a predmetom dedenia je len právo užívacie. K otázke vydržania žalovaný poznamenal, že žalobca ako aj jeho rodinní príslušníci a právny predchodcovia boli počas celej doby užívania sporných pozemkov v držbe rušení a rovnako nemohli byť dobromyseľní. Žalovaný mal za to, že k prerušeniu vydržacej doby došlo v roku 1981, kedy sa pán A. B. (otec žalobcu) pokúsil o žiadosť o zápis do evidencie nehnuteľností vtedajšieho úradu geodézie. Napriek tomu, že pravdepodobne tento zápis nebol úradu geodézie doručený, pretože nie je opatrený pečiatkou, mal za to, že preukazuje, že právny predchodca žalobcu si bol vedomý, že nie je vlastníkom sporných nehnuteľností. K ďalšiemu prerušeniu vydržacej doby došlo podľa názoru žalovaného v roku 1997, kedy pracovník mesta Nitra doručil žalobcovi výzvu na objasnenie vlastníckych vzťahov k sporným pozemkom, na ktorých mal žalobca postavený dom. Ďalším momentom prerušenia vydržacej doby je teda ako sám žalobca uvádza pokus o zápis dedičského rozhodnutia v roku 2008.

7. Žalobca na pojednávaní poznamenal, že to bol dedkov pozemok, konkrétne bol to vinohrad, pričom dedka nepoznal, pretože tento zomrel rok pred jeho narodením. Následne vinohrad resp. záhradu udržiaval jeho otec, pričom do jeho 10 rokov to bola záhrada, neskôr to bol klasický pozemok, na ktorom sa pestoval vinič. Otec sa rozhodol v roku 1981, že postaví na pozemku dom, ktorý tam stojí dodnes. Otec sa o pozemok staral pestoval vinič ovocné stromy. Nevedel o tom, že by jeho, alebo jeho otca niekto vyzýval na vydanie predmetného pozemku, rovnako nemal vedomosť, že by voči nemu alebo otcovi bola podaná žaloba. Doklady k uvedenému domu a pozemku nemal, pretože všetky doklady som odovzdal pani A.. Ďalej poznamenal na doplňujúce otázky nasledovné. Uvedený pozemok jeho dedko užíval z dôvodu, že ho dostal ako náhradu za pozemok, ktorý bol vyvlastnený. Bolo to asi v roku 1959 resp. 1960. Pozemok, ktorý bol dedkovi odňatý bola záhrada, alebo orná pôda, pričom dôvodom odňatia bolo vyvlastnenie zo strany štátneho podniku Zelokvet. Aký osud postihol predmetný pozemok nevedel a nemal vedomosť, čo sa s ním následne stalo. Predmetom dedičského konania z roku 1969 bola nehnuteľnosť na H. doline, pričom tento dedil podielom jeho otec, žena dedka a pani K.. Predmetný pozemok užívali s tým, že si boli vedomý, že aj pani K. tam má svoj podiel. Ešte doplnil, že babka prepísala svoj podiel na syna- jeho otca. Dôvodom návštevy notára zo strany jeho otca bola skutočnosť, že chcel postaviť dom, ktorému priniesol list vlastníctva č. XXXX. O tom, že uvedené parcely, ktoré sú predmetom konania nie sú zapísané na LV sa dozvedel po smrti jeho otca na mestskom úrade a to v roku 2015. Nemal vedomosť o tom, či rodičia vedeli o skutočnosti, že uvedené nehnuteľnosti neboli zapísané na LV. Nemal vedomosť o tom, že by mesto Nitra v roku 1993 vyzvalo jeho otca, alebo matku na usporiadanie pozemku, keďže v tejto dobe už nežil doma, teda v spoločnej domácnosti so svojou mamou a otcom. Tak isto podľa jeho názoru sme sa nepokúšali o navrátenie pozemku, ktorý nám bol zreštituovaný v rámci HTÚP- pozemok na S. (ide o parcelu č. XXXX). Čo sa týka susedských vzťahom dedka s rodinou Naštických, myslí si, že tieto boli dobré, keďže dedko s pánom Naštickým hrával karty, tak mu bolo povedané. Nemal vedomosť o tom, prečo sa nepokračovalo vo vybavovaní stavebného povolenia, keďže bola podaná iba žiadosť a to v roku 1969 a to z toho dôvodu, že dedko zomrel.

8. Svedkyňa J. K. na pojednávaní uviedla, že koncom 50-tych rokov alebo začiatkom 60-tych rokov kúpil jej otec vinohrad na S., následne sa o tento staral, avšak z dôvodu sceľovania pozemkov došlo k tomu, že otcovi prideliť pozemok ako náhradu, pozemok, ktorý bol v Chmeľovej doline, pričom tento bol menší ako pozemok, ktorý predtým vlastnil na S.. Otec sa staral aj o tento pridelený pozemok, s mamou tam plánovali postaviť dom, avšak otec náhle v roku XXXX zomrel. Vtedy už bola odsťahovaná, keďže sa vydala. O pozemok sa začal starať jej brat A. B., s ktorým sa dohodla ohľadne užívania pozemku, pričom tento zberal ovocie a staral sa o pozemok, vždy jej niečo doniesol. V roku 1980 (resp. 1981) prišiel za ňou jej brat A. B., ktorý chcel na uvedenom pozemku stavať, pričom potreboval jej súhlas, keďže tam mala svoj podiel. Brat si tam postavil dom aj tam býval so svojou rodinou. Nakoľko boli len dvaja, navštevovali sa, ona sa o to moc nestarala, pretože to bolo v jeho starostlivosti. Nikdy im nebolo povedané, že by to nebolo ich, pretože ich otec zaplatil vinohrad na S., pričom ak by to tak nebolo nič z toho nemali, majú na to aj doklady. Na pojednávaní ďalej uviedla, že otec bol dosť nešťastný, že mu prideliť náhradný

pozemok. Asi o 10 rokov sa jej mama dozvedela, že si na ich pôvodnom pozemku v S. niekto postavil dom. Bolo to v čase komunizmu, pričom to bola tvrdá doba a nikto si nemohol dovoliť vyskakovať, otec nebol ani straník. Dôvodom odňatia pozemku bolo už spomínané sceľovanie pozemkov na S.. O pridelený pozemok sa staral jej otec pestoval tam vinič a ovocné stromy, hoci bol technik bola to jeho veľká záľuba. Na uvedený pozemok mu chodil pomáhať aj jej brat. Nevedela presne vyjadriť, čo bolo predmetom dedičského konania v roku 1969, avšak od matky vedela, že jej tam mala byť pridelená čiastka. Nemala vedomosť o tom, že by štátny notár v roku 1981 vydal druhé rozhodnutie v dedičskej veci, pretože mala svoju rodinu. Nikdy nemala žiadnu pochybnosť, že by tento pozemok im nepatril, pretože brat na uvedenom pozemku bez problémov postavil dom, ktorý následne aj skolaudoval. O tom, že ich rodina nevlastní pozemky ktoré sú predmetom konania sa dozvedela keď dcéra kúpila dom od pána žalobcu.

9. Svedkyňa R. A. na pojednávaní uviedla, že od bratranca kúpila dom na Chmeľovej doline minulý rok. Podľa jej názoru sa tento užíva nepretržite minimálne 60 rokov. K tomuto názoru dospela z dôvodu, že predmetný pozemok najskôr užíval dedko, potom ujo, potom žalobca a teraz ona. Predmetný pozemok na S. si zobral bývalý riaditeľ vinárskych závodov, na ktorom aj postavil dom, pričom do vlastníctva dali dedkovi pozemok na H. doline. Za pozemok na H. doline sa platila aj daň. Na uvedenom pozemku pestoval jej dedko, neskôr ujo vinič a ujo tam neskôr postavil dom. K dedičskému konaniu z roku 1969 vedela povedať iba toľko, že pozemok zdedila jej mama a ujo, keďže vtedy ešte nežila. Nemala nikdy pochybnosti o tom, že pozemky sú ich rovnako ani v súčasnosti takého pochybnosti nemá. O tom, že pozemky nie sú zapísané na LV sa dozvedela keď som kúpila dom od žalobcu, teda minulý rok. Vedela som o tom, že na základe kúpnej zmluvy kupujem len dom, na pozemku, ktorý je predmetom tohto konania (ktorý je vo vlastníctve mesta). Do uvedeného domu a na uvedený pozemok chodila aj v minulosti, keďže sú rodina, brali si odtiaľ aj produkty zo záhrady. Nemá vedomosť o tom, že by mesto v roku 1993 vyzývalo pána B. na usporiadanie vzťahov (mesto žiadalo na základe akého titulu tieto pozemky užívajú). Na pozemku na S. ako povedala stojí dom riaditeľa vinárskeho podniku, možno aj dva domy, pretože ide o obrovský pozemok, ktorý má 16 árov.

10. Súd vo veci rozhodol rozsudkom, č. k. 16C/5/2020-297 zo dňa 02.03.2022, tak že žalobu v celom rozsahu zamietol (výrok I.) a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100% (výrok II.)

11. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalobca. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením, č. k. 5Co/82/2022 – 363 zo dňa 20.09.2023, tak že napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podľa záveru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace základné procesné práva, a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva spočívalo v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku vo vzťahu k tvrdenému vydržaniu, ktoré tvrdenia obsahovali vstup do oprávnenej držby žalobcovho právneho predchodcu (otca) na základe rozhodnutí štátneho notárstva. Nesprávny procesný postup spočíval aj v záveroch uvedených v bode 56 napadnutého rozsudku s konštatovaním prvoinštančného súdu, že vykonaným dokazovaním bolo tiež preukázané v priebehu konania, že notár vychádzal pri vydaní prvého dedičského rozhodnutia v roku 1969 podľa všetkého výlučne z informácií a údajov odovzdaných zo strany dedičov s tým, že dedičia ich považovali za postačujúce. Takýto záver potom vyústil v záver prvoinštančného súdu o „nehodnovernosti“ rozhodnutia štátneho notára. Podľa názoru odvolacieho súdu takýto záver nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pretože z obsahu spisu nevyplýva, že súd prvej inštancie dal v rámci dokazovania pripojiť dedičský spis z roku 1969, alebo, že tento bol súčasťou súdneho spisu Okresného súdu Nitra spisovej značky 36C/7/2020, a či bol obsah dedičského spisu predmetom vykonaného dokazovania (z obsahu záznamu na č. I. 257 vyplýva len potreba vyhotovenia ftc. č. I. 405-410). Vzhľadom na uvedené a ďalšie potrebné skúmania, ktoré uvedie odvolací súd nižšie, bolo možné považovať vyššie uvedený nesprávny procesný postup za zakladajúci dôvodnosť zrušenia napadnutého rozsudku a jeho vrátenia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázal na aj na správnosť zistených skutočností a záverov podľa odôvodnenia súdu prvej inštancie, ktoré sa týkali toho, že parc. č. XXXX/X nadobudol A. B., zomr. XX.XX.XXXX, ako kupujúci od B. L. ako predávajúceho na základe kúpnej zmluvy zo dňa 03.06.1958, ktorá spĺňala všetky náležitosti a k predmetnému prevodu bol udelený aj v tom čase potrebný súhlas. Táto parcela sa nachádzala na S., čo bolo v konaní preukázané výpoveďou svedkyne J. K., pričom dedko žalobcu ju kúpil za 6 000 Kčs. Správnym záverom bolo aj to, že neb. A. B. a manž. sa nestali vlastníkami pozemku parc. č. XXXX v časti 899 m² v roku 1960. Z listín,

ktoré sú súčasťou spisu, vyplýva, že na základe rozhodnutí odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. K. zo dňa 23.03.1960 ako aj zn. K. zo dňa 26.07.1960 je zrejme, že došlo u nich len k vzniku práva náhradného užívania pozemku. Schválením projektu HTÚP a nadobudnutím jeho účinnosti dochádzalo k vzniku právneho titulu - práva náhradného užívania pozemkov ako osobitného užívacieho inštitútu. Išlo teda o postup podľa vládneho nariadenia číslo 47/1955 Zb. Správny bol záver súdu prvej inštancie podľa odvolacieho súdu aj v tom, že poručiteľ A. B., zomr. XX.XX.XXXX, nemohol byť vlastníkom predmetných nehnuteľností (pozn. odvolacieho súdu: z dôvodu získania práva užívania v roku 1960) ku dňu svojej smrti (boli s manž. len ich užívatelmi), nemohli dedičia, t. j. J. K. (vystupujúca ako žalobkyňa v konaní 36C/7/2020) ako aj neb. brat A., nadobudnúť vlastnícke právo k sporným pozemkom (pozn. odvolacieho súdu: pokračujúc tak vo vlastníctve po právnych predchodcoch na základe uvedenej „výmeny“ z roku 1969). Samotné dedičské rozhodnutia nemohli deklarovať vlastnícke právo dedičov. Samotné dedičské rozhodnutia nemohli deklarovať (zrejme malo byť správne konštituovať) vlastnícke právo dedičov. Predčasným, a preto aj nesprávnym záverom súdu prvej inštancie v ďalšom obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku ale bolo, že rozhodnutie Štátneho notárstva D XXX/XX z 23.09.1969 nemožno považovať za hodnoverné, pričom aj z takejto charakteristiky nebolo možné zistiť úvahy o právnych následkoch. Išlo práve nielen o nesprávnosť záverov a procesného postupu súdu prvej inštancie z dôvodu, že podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku notár mal vychádzať „podľa všetkého“ pri vydávaní rozhodnutia z roku 1969 výlučne z údajov a informácií odovzdaných zo strany dedičov, a teda zo záverov, ktoré nemali oporu vo vykonanom dokazovaní (obsahom spisu E.), ale aj z dôvodu, že konštatovanie „nehodnovernosti“ rozhodnutia štátneho orgánu alebo štátneho notára, ako tomu bolo v tomto prípade, v sebe automaticky nekumuluje nulitu rozhodnutia, už vôbec nie absenciu „hodnoty poznania“, z ktorého môže prameniť pre jeho adresáta (človek, občan, účastník konania) presvedčenie, ktoré v súhrne s inými okolnosťami prípadu môže založiť záver o vstupe do oprávnenej držby veci. Inými slovami súd prvej inštancie dostatočne nezaujal postoj k druhému z tvrdených skutočností odôvodňujúcich dôvodnosť podanej žaloby, t. j. na základe vydržania. V ďalšom konaní je potrebné prihliadnúť na skutočnosť, že právni predchodcovia žalobcu dostali za svoj vlastnícky pozemok náhradu v roku 1960 (podľa nariadenia 47/1955 Zb.) v podobe predmetného sporného pozemku, pričom správnym zistením bolo, že ho nadobudli a zaplatili zaň kúpnu cenu. Predmetný pozemok dlhodobo užívali. Je tiež treba zobrať do úvahy, že spoločenské reálie rozhodujúceho obdobia nepoznali tie isté východiskové hodnoty právneho povedomia, ale tiež dostupnosti informácií v porovnaní s dneškom. Treba tiež prihliadnúť na dlhotrvajúci stav užívania, pričom je potrebné zistiť charakteristiku takého užívania v podobe držby (jej oprávnenosti), jej trvania, v spojení s tou ktorou aktuálnou právnou úpravou vydržania právnymi predpismi, až následne možno spravodlivo dospieť k záveru o existencii alebo neexistencii vydržania predmetných nehnuteľností nielen žalobcom, ale najmä jeho právnym predchodcom, jeho otcom. V tejto súvislosti je potrebné zobrať do úvahy skutočnosť, že osoba, ktorej sa nutné posudzovanie vydržania najmä týka, už nežije. V zmysle vyvažovania potreby bazálneho skutkového stavu, ktorý súd zisťuje v spojení najmä s iniciatívou strán sporu, súd vždy musí vyžiadať ďalšie tvrdenia, pokiaľ sú pre spor podstatné a rozhodujúce (§ 150 ods. 2 CSP). Odvolací súd uvádza príkladom uvádza súdom vyžiadané tvrdenia k okolnosti, či v minulosti právny predchodca uplatňoval nároky (napr. vrátenie pozemku) vo vzťahu k pôvodnému vlastníckemu pozemku, kedy a s akým výsledkom. V prípade spornosti uvedeného tvrdenia vyžadanej strany sporu sa vykonáva dokazovanie. Takáto skutočnosť by mohla odhaliť vedomosť právneho predchodcu a trvanie oprávnenej nerušenej držby. Zo zistených skutočností, vzhľadom na vyššie uvedené, je treba sa vysporiadať aj so zákonnou prezumpciou oprávnenosti držby v prípade jej pochybnosti (§ 130 ods. 1 posl. veta zák. č. 40/1964 Zb.). Odvolací súd poukazuje na (použiteľný) rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky 22 Cdo 1335/2016 zo dňa 21.09.2016, ktorý poukázal na skorší rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27.10.2011, sp. zn. 22 Cdo 1085/2010, uverejnenom pod číslom 90/2012 „Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek“, v pôvodnom jazykovom znení, „...že titulom (byť i putatívnym), o ktorý se opírá oprávněná držba, může být i rozhodnutí o vypořádání dědictví, a to i v případě, že zůstavitel ve skutečnosti nebyl vlastníkem věci. Rozhodnutí státního notářství tak může být domnělým titulem, od kterého žalovaní mohou odvozovat dobrou víru ve vlastnictví sporných pozemků. Z uvedeného je zjevné, že se nejedná o otázku doposud neřešenou; s již ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu je napadené rozhodnutí v souladu.“ V tomto prípade odvolací súd poukazuje na existenciu tvrdení žalobcu, ktoré spočívali v existencii rozhodnutia štátneho notára, o ktorý (byť aj) putatívny titul opieral žalobca tvrdenia o vstupe jeho otca do oprávnenej držby, ako predpokladu vydržania. V závere uviedol, že pokiaľ otec žalobcu vstúpil do oprávnenej držby v roku 1969, a ani zo zistení súdu prvej inštancie ohľadne okolnosti dopĺňujúceho dedičského rozhodnutia z roku 1981 (alebo iných okolností) nevyplynie žiadna okolnosť narušujúca oprávnenú držbu, s prihliadnutím na existenciu rozhodnutí štátneho notára je v

prípade pochybností potrebné prihladiť na držbu, ako na držbu oprávnenú. Vzhľadom na rozhodujúce skutočnosti tohto prípadu je teda potrebné vyhodnotiť otázku existencie vstupu do oprávnenej držby otca žalobcu s prihladením na existenciu rozhodnutia štátneho notárstva z roku 1969 s tým, že je potrebné vyhodnotiť, či dedičské rozhodnutie z roku 1969 mohlo (vzhľadom na okolnosti) vyvolať u právneho predchodcu žalobcu predstavu o dobromyseľnosti v tom, že mu pozemok patrí.

12. Súd vo veci opätovne nariadil pojednávanie, na ktorom bol opätovne vypočutý žalobca, ktorý spontánne uviedol, že jeho dedko dostal pozemok na ktorom založil vinohrad. O tento sa staral najskôr dedko, neskôr môj otec a následne aj on. V roku 1981 na pozemku bol postavený dom, v dôsledku čoho boli v domnení, že im pozemok patrí.

Na doplňujúce otázky uviedol, že dedko si kúpil pozemok na S., tento bol odňatý a bol pridelený pozemok na H. doline. Mal tam záhradu, o ktorú sa staral bolo to jeho hobby. Následne pokračoval otec, ktorý tam chodil po práci, staral sa o to stále. Keď bol starší, na pozemok ho brával otec, pamätám si, že to nemal rád, pretože okopávali vinohrad. Nemal pocit, že by on mal pochybnosť, že by to nebolo ich. V roku 1981 sa začal stavať dom, následne o dva roky bol skolaudovaný. Čo sa týka užívania po smrti dedka 1969, pokračoval v užívaní pozemku jeho otec, keďže teta bývala mimo NR. Bola tam záhrada, vinohrad, dostatočné náčinie na to, aby sa o to mohli starať. Otec mal aj rozhodnutie, že zdedil pozemok po dedkovi, pričom v roku 1981 si išiel vybaviť od notára LV, aby mohol začať stavať dom, teda dostať stavebné povolenie. Otec potreboval predložiť papiere a to kvôli stavebnému povoleniu, čo bolo dôvodom prečo navštívil notára. On neskôr odišiel lebo sa oženil, naspäť sa vrátil po smrti otca. Otec nehovoril, že by mal pochybnosť o tom, či je pozemok jeho a to po dedení v roku 1981. Nevie o žiadnej dohode o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva s Česko-slovenským štátom a rodinou C., tieto nikdy nespomínal, dokonca ani susedia. V rámci reštitúcie si otec nedával žiadosť, aby dostal náhradu za pozemok na S..

13. V záverečnej reči právny zástupca žalobcu uviedol, že vychádzajúc z právneho názoru odvolacieho súdu prezentovaného odvolacím súdom v jeho uznesení o vrátení veci na ďalšie konanie v ktorom sa odvolací súd zaoberal otázkou nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním mal za to, že doplneným dokazovaním uskutočneným na pojednávaní bolo dostatočne preukázané, že právneho predchodcu žalobcu, alebo právnych predchodcov žalobcu je možné považovať za dobromyseľných držiteľov sporných pozemkov a to počnúc dňom doručenia rozhodnutia o dedičstve zo dňa 09.06.1969. Postup a činnosť notára ako štátneho orgánu na úseku vlastníckych práv, vyvolala u žalobcovho otca už v roku 1969 presvedčenie o správnosti takéhoto jeho úradného postupu. Následkom vydania druhého rozhodnutia o dedičstve zo dňa 23.09.1981 bolo presvedčenie žalobcovho otca ako aj jeho sestry J. K. o tom, že zdedili sporné pozemky po otcovi ešte utvrdené, keď s odôvodnenia samotného rozhodnutia notára z roku 1981 je zrejmé, že on sám nemal po predložení LV č. XXXX pochybnosti o možnosti zápisu vlastníckeho podielu na dedičov. Mal za to, že žalobcov otec sa držby spornej pôdy chopil na základe právoplatných rozhodnutí notára vydaných v dedičskom konaní po jeho otcovi. V čase vstupu do držby v roku 1969 začal teda žalobcov otec užívať nehnuteľnosti so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu spoločne s jeho sestrou spoluvlastnícky patria. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že v čase vydania dedičských rozhodnutí bola úprava vlastníckych vzťahov vo všeobecnosti neprehľadná, pričom vtedajšie štátne orgány mali zákonom priznané rozsiahle kompetencie pokiaľ ide o ich možnosti zasahovania do vlastníckych vzťahov fyzických osôb. Prihladenie aj na túto okolnosť preto zastávam názor, že držba žalobcovho otca odvíjajúca sa od dedičských rozhodnutí bola od roku 1969 dobromyseľná. Ak by napriek všetkým okolnostiam, ktoré v konaní vyšli najavo mal súd pochybnosti o vstupe žalobcovho otca do držby potom je potrebné zohľadniť, že podľa § 138 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa pri pochybnostiach predpokladá, že držba je oprávnená. S ohľadom na tieto okolnosti považujeme podanú žalobu naďalej za dôvodnú a navrhujeme, aby jej súd v celom rozsahu vyhovel a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Zástupca žalovaného v záverečnej reči poznamenal, že žalovaný sa nestotožňuje s uznesením krajského súdu v Nitre. Mal za to, že súd prvej inštnacie v riadnom konaní úplne zistil skutkový stav na základe vykonaných dôkazov, dospel k správnym skutkovým tvrdeniam a vec správne právne posúdil. Preto navrhol, aby súd v odvolacom konaní potvrdil rozsudok prvostupňového súdu a žiadame náhradu trov konania.

14. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi, ktoré boli súčasťou súdneho spisu, vylúčením žalobcu, svedkov, vyjadreniami strán sporu, a zistil nasledovný skutkový a právny stav:

15. Žalovaný je evidovaný ako výlučný vlastník nehnuteľností, nachádzajúcich sa v kat. úz. G., zapísaných na LV č. XXXX ako parc. reg. „C“ č. XXXX zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 291 m² a č. XXXX vinica o výmere 549 m².

16. Kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 02.07.1958 (č. I. 122 - 123) došlo medzi B. L. ako predávajúcim a A. B. ako kupujúcim k predaju parcely č. XXXX/X vinice o výmere 15 árov za cenu 6 000 Kčs. K prevodu nehnuteľností bol udelený súhlas rozhodnutím odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady MsNV v Nitre zo dňa 23.07.1958, č. K..

17. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 09.06.1969, D XXX/XX (č. I. 31) bolo vo veci prejednávania dedičstva po neb. A. B., zomr. XX.XX.XXXX potvrdené, že dedičstvo nadobudli a prevezmú parc. č. XXXX A. B. ml. v 2/3, pričom jeho čiastka sa počíta od cesty parc. č. XXXX a J. K. v 1/3, ktorá je pokračovaním čiastky A. B. ml, ktorý jej povoľuje voľný prístup ku tejto tretine. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 03.07.1969.

18. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre zo dňa 23.09.1981, D XXX/XX-12 (č. I. 32) v dedičskej veci po A. B., zomr. XX.XX.XXXX, bolo rozhodnutie zo dňa 09.06.1969 doplnené tak, že vo výroku pod I sa veta 2 dopĺňa takto: Parcelu č. XXXX výmere 899 m², ktorá podľa LV č. XXXX, SG v Nitre pre obec Nitra, vedená ako parc. čís. EN XXXX/X-7, preberajú: A. B. ml. v 2/3, pričom táto jeho čiastka sa počíta od cesty, parc. č. XXXX na J. K. v 1/3. Ináč zostáva pôvodné rozhodnutie nezmenené. V bode II je uvedené, že na parc. č. J. XXXX/X-7/ môže byť na SG v Nitre zapísané vlastníctvo na nehnuteľnosti v k.ú. C. na A. B., nar. XX.XX.XXXX v 2/12 a J. K. v 1/12. V dôvodoch rozhodnutia je uvedené, že pri prejednávaní dedičstva nemalo štátne notárstvo od SG v Nitre k dispozícii LV č. XXXX pre obec Nitra. Keďže dedič A. B. ml. predložil tento list vlastníctva, bolo doplnené rozhodnutie, aby na podiel parcely pôvodne č. XXXX mohol mať vložené právo vlastníctva na zdedenú čiastku tejto parcely, t.h. na 3/12, ktoré poručiteľ nadobudol od Čsl. štátu podľa rozhodnutia ONV, odb. poľnohosp. V Nitre zn. pôd. XXXX/XXXX z 26.07.1960 ako výmenu za parc. č. XXXX, vl. č. XXX v k. ú. C.. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.09.1981.

19. A. B. spísal dňa 25.09.1981 žiadosť o zápis do evidencie nehnuteľností (č. I. XXX), a to k parc. č. XXXX/X až XXXX/X, zapísaných na LV č. XXXX, k. ú. C., a to v podiele 2/12 pre neho a v podiele 1/12 pre J. K., a to podľa rozhodnutie D XXX/XX-12.

20. Uznesením č. XX/XXXX, ktoré je súčasťou zápisnice z 18.03.1960, spísanej na schôdzke MsNV v Nitre, rada prejednala správu pôdohospodárskeho odboru rady MsNV v Nitre o prevzatí viníc podnikom Zelokvet, Štátnymi majetkami v Nitre a uložila pod bodom 3 p. H., aby prídelcom v rámci HTÚP pridelil náhradu pôdy býv. majiteľom. B. A. dáva sa náhradný pozemok po býv. vlastníkovi O. C.,

21. Rozhodnutím odboru pôdohospodárstva rady MSNV v Nitre zo dňa 23.03.1960, č. Pôd.XXXX/XXXX, vec HTÚP Zobor, bolo v pokračovaní podľa vl. nar. č. XX U.v. zo dňa 28.2.1958 zo zreteľom na predpisy podľa b/ 1 u 2 nar. číslo 47/55 Zb. ako aj §§9,10,15,17, po prevedenom pojednávaní veci arendácie - sceľovania pozemkov, pre Štátne majetky Nitra v Nitre, došlo k trvalej zmene držby majetku pozemkov tak, že nehnuteľnosti parc. č. XXXX 1, kat. úz. C. v celosti 0,1272 ha patriace B. A. a manž., obyvateľovi v Nitre v rámci HTÚP (hospodársko-technickej úpravy pozemkov) odovzdávajú sa do držby a užívania Štátnym majetkom v Nitre naproti čomu sa dáva náhradný pozemok z pozemkov patriacich Čsl. štátu po býv. majiteľovi C. v k. ú. C. parc. č. XXXX časť 899 m² v celosti o výmere 0,899ha. Podľa odôvodnenia v otázke náhradných pozemkov išlo o dohodu stránok, preto rozhodol z úradnej povinnosti a s poukazom na ust. vlad nar. č. 47/55Zb., hlavne § 9 a 10, podľa ktorého má prídelca náhradného pozemku nárok na výnos a preto má právo meniť jeho podstatu.

22. Rozhodnutím odboru pôdohospodárstva rady MSNV v Nitre zo dňa 26.07.1960, č. Pôd./XXXX/XXXX, kedy sa odovzdala Štátnym majetkom v Nitre dňa 26.03.1960 zápisnične z konfiškovaného majetku po býv. vlastníkovi O. R. v k.ú. C. od B. A. a m. parc. č. XXXX vo výmere 0,1272 ha, menovaný nebol prídelcom, ale nadobudol pôdu odkúpením, sa upustilo od vyrubenia (ďalšieho) užívacieho poplatku prídelcom, ktorí sa zriekli v rámci prevádzkovania socializácie a HTÚP pôdy v prospech socialistického sektora. V odôvodnení, bod 4, sa uvádza, že B. A. a manž. parc. č. XXXX čiastka 899 m², táto nehnuteľnosť pochádza z majetku, ktorý prepadol v prospech Čsl. štátu rozsudkom Krajského súdu v Nitre, č. 3To/798/58-958 a v rámci HTÚP dostal tento pozemok ako náhradu.

23. Rozsudkom Ľudového súdu v Nitre zo dňa 11.09.1958, sp. zn. 3T 112/58 bol obž. O. C. uznaný za vinného zo spáchania trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve a špekulácie, za čo bol odsúdený na úhrnný trest 8 rokov odňatia slobody. Bol mu uložený i vedľajší trest prepadnutia majetku a straty čestných práv občianskych na dobu 3 rokov. Odvolanie obžalovaného bolo zamietnuté uznesením Krajského súdu v Nitre dňa 20.11.1958, sp. zn. 3 To 798/58 (č. I. 150 až 158).

24. A. B. podal dňa 28.03.1969 na odbor výstavby a VH MsNV v Nitre žiadosť o vydanie povolenia stavby rodinného domu, kde mal k žiadosti pripojiť okrem iného aj doklad o vlastníctve stavebného pozemku (výpis z pozemkovej knihy).

25. Počas 60. a 70. rokov A. B. uhrádzal pôdohospodársku daň. Rozhodnutím ONV v Nitre, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva zo dňa 08.10.1981, č.j. PLVH/27A-1447/1981 bol na základe žiadosti A. B. odňatý natrvalo z poľnohospodárskeho pôdneho fondu pozemok: k.ú. C., parc. č. XXXX/X vinica o výmere 899 m², povolené odňatie 300 m². Odňatia sa povolilo dňom 19.10.1981, na účel výstavby rodinného domu. Žiadateľovi - stavebníkovi sa uložilo (bod 1) pred zahájením výstavby zabezpečiť na pôde skrývku ornice a túto využiť na zúrodnenie tej časti parcely, ktorú bude vlastník užívať ako poľnohospodársku pôdu.

26. Dňa 09.10.1981 podal A. B. s manž. (syn p. B., zomr. XX.XX.XXXX) na MsNV, odbor výstavby v Nitre, žiadosť o stavebné povolenie na stavbu rodinného domu na parc. č. XXXX/X, k. ú. C. - G.. Listom zo dňa 27.10.1981 bol vyzvaný na odstránenie nedostatkov podania; mal predložiť snímku z pozemkovej mapy, doklad o vlastníctve parc. č. XXXX/X alebo geometrický plán, podľa ktorého je vlastníkom 2/3. V ten istý deň bolo vydané aj rozhodnutie MsNV Nitra, odbor výstavby, o prerušení konania až do odstránenie nedostatkom podania z 09.10.1981. Dňa 28.10.1981 bolo vydané MsNV, odbor výstavby Nitra pod č. XXXX/XXXX-XX, stavebné povolenie na stavbu domu. Následne bolo vydané dňa 15.10.1984 pod č. XXXX/XXXX-XX, kolaudačné rozhodnutie, ktorým sa udelilo žiadateľovi užívanie rodinného domu na H. U. I. XX/XXX, parc. č. XXXX/X, obec C.. Mesto Nitra rozhodnutím zo dňa 18.12.1997, č. 4465/97/SOC/EO, rozhodlo o určení súpisného čísla pre stavbu domu, časť G., H. dolina, postavenú na parc. č. XXXX, a to súp. č. XXX, orientačné XX.

27. Dňa 20.06.1990 bola podpísaná dohoda o zrušení podielového spoluvlastníctva medzi M. I., S. C., O. C. a Čsl. štátom a predmetom dohody boli pozemky, a to parc. EN XXXX s. č. XXX, parc. č. XXXX až XXXX. Rodinné domy s prísl. a porastami neboli predmetom dohody, tieto naďalej tvorili bezozmeny bezpodielové spoluvlastníctvo, lebo tieto boli počas manželstva vybudované na pozemkoch v minulosti rozdelené užívaných s manželmi I., C. a A. B. a J., na pozemku Čsl. štátu. Podľa čl. II písm. c) dohody podľa geometrického plánu z 11.01.1990, parc. č. XXXX T. XXXX, bude vlastníť Čsl. štát.

28. Podľa oznámenia Mesta Nitra, zo dňa 13.11.1997 bol A. B. požiadaný o predloženie dokladu, na základe ktorého je oprávnený užívať tieto nehnuteľnosti (p. č. XXXX a XXXX), prípadne o vyjadrenie k odkúpenou pozemkov. Pani M. N. čestne dňa 27.08.2020 vyhlásila, že v roku 1997 na základe uvedeného listu telefonicky aj osobne komunikovala s p. B. ohľadne užívacích práv nehnuteľností.

29. V odôvodnení rozhodnutia Okresného úradu v Nitre, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, zo dňa 26.09.2001, č. 2001/00035-XXX/XX-X-XXX, sa uvádza, že prídelovou listinou zo dňa 22.04.1955 MsNV v Nitre prideliť nehnuteľnosť parc. č. 2652/3 vinica o výmere 1500 m² B. L.. MsNV v Nitre rozhodnutím Pôd XXXX/XXXX zo dňa 23.07.1958 povolil pozemnoknižný prevod prídelu p. č. XXXX/X v prospech A. B.. Rozhodnutím o upustení od vyrubenia ďalšieho užívacieho poplatku zo dňa 26.07.1960, č. Pôd./XXXX/XXXX, MsNV v Nitre, upustil od vyrubenia poplatku A. B. z dôvodu, že sa vzdal časti alebo celého prídelu v prospech Čsl. štátu. Dostal ako náhradu stavebný pozemok p. č. XXXX, výmera 899 m² z majetku, ktorý prepadol štátu rozsudkom č. 3 To 798/58-958. Podľa pzkn. vl. č. XXX, k.ú. C. bol vlastníkom parc. č. XXXX pasienok v hone Also Zobor, o výmere 1k.j.92 štv. siah, O. R. v podiele 1 a manž. S. v podiele 1. V časti C ťarchy je uvedené, že konfiškovaný majetok ťarchy nazat'ážujú. Majetková podstata bola konfiškovaná podľa nar. č. 104/45 Zb. v 1/1, čd. XXXX/XXXX.

30. Podľa daňových priznaní k dani z nehnuteľnosti A. B. uhradil daň za roky 1993, 1996, 1999, 2000, 2001, 2004, 2005 a J. B. za roky 2011 až 2014.

31. Podľa uznesenia č. 133/2020-MZ, vydanom na zasadnutí mestského zastupiteľstva v Nitre dňa 22.06.2020, mestské zastupiteľstvo prerokovalo návrh p. B. na zámer nakladania s nehnuteľnosťami vo vlastníctve mesta a schválilo spôsobom prípadu hodného osobitného zreteľa zámer odpredať parc. CKN č. 1501 a 1502, v jeho prospech. Vedúcemu odboru majetku bolo uložené zabezpečiť postup podľa zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí.

32. Podľa výpisu z LV č. XXX, vyhotoveného dňa 10.07.1990, bol Čsl. štát podielovým spoluvlastníkom pozemkov v k. ú. G., evidovaných podľa nového stavu ako XXXX až XXXX, v podiele 3/12.

33. Z odpovede Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor, zo dňa 24.11.2015, adresovanom žalovanému, je zrejmé, že pozemky CKN č. XXXX a XXXX sú evidované na LV č. XXXX, vlastníkom je žalovaný. Prvotný zápis parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 276 m² a č. XXXX/X vinice o výmere 619 m², bol do evidencie nehnuteľností do LV č. XXXX, k. ú. C., vykonaný na základe zápisu rozhodnutia č. D XXX/XX. Ako vlastníci boli evidovaný okrem iných aj Čsl. štát v podiele 3/12, pričom z identifikácie, ktorá bola súčasťou rozhodnutia o dedičstva, vtedy užíval parcely č. XXXX/X T. I. XXXX/X A. B.. Do LV č. XXXX boli zapísané aj parc. č. XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X T. XXXX/X. Po obnove katastrálneho operátu technicko-hospodárskym mapovaním (roky 1981 až 1984) bolo odčlenené kat. úz. G. a boli zamerané hranice parciel v teréne. Došlo k prečíslovaniu parcelných čísel pozemkov a LV, boli zmenené aj parc. č. XXXX/X na č. XXXX a parc. č. XXXX/X na č. XXXX. Taktiež sa zmenilo č. LV, a to z XXXX na XXX. Podľa dohody o zrušení podielového spoluvlastníctva boli parc. č. XXXX T. XXXX zapísané do LV č. X pre Čsl. štát - MsNV Nitra a v roku 1995 prešli delimitačným protokolom do vlastníctva mesta Nitra. Pôvodná parcela č. XXXX je pravdepodobne prídelovou listinou.

34. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, listom zo dňa 03.05.2021, na žiadosť súdu oznámil (v konaní 36C/7/2020) že dňa 20.03.2008 bolo doručené na zápis osvedčenie o dedičstve JUDr. Matejovovej č. XXX/XXX/XXX-XX v dedičskej veci po A. B., nar. XX.XX.XXXX. Predmetom bola stavba domu súp. č. XXX na parc. č. XXXX, zmena údajov bola zapísaná do LV č. XXXX. K rozhodnutiu boli doložené aj rozhodnutia D XXX/XX-XX T. E. XXX/XX, ktoré neboli zapísané do KN, nakoľko údaje neboli v súlade s platnými údajmi katastra nehnuteľností. V evidencii došlých listín na zápis do KN neevidujú iné doručenie rozhodnutí Štátneho notárstva v Nitre č. D XXX/XX-XX T. E. XXX/XX.

35. Podľa identifikácie parciel zo dňa 24.11.1967, vyhotovenej Strediskom geodézie v Nitre, stav podľa poz. knihy v k. ú. C., boli na vl. č. XXX evidované parc. č. XXXX T. XXXX a podľa stavu v evidencii nehnuteľností ide o parc. č. XXXX, XXXX/X až 5, ktoré boli v užívaní T. C., a parc. č. XXXX/X T. XXXX/X, ktoré boli v užívaní A. B.. Pod por. č. 30, 31 je na pkn. vl. XXX, k. ú. C., uvedené, že na podiel O. C. 3/12 sa vkladá vlastnícke právo v prospech Čsl. štátu titulom prepadnutia majetku podľa rozsudku Ľudového súdu Nitra z 11.09.1958, č. 3T 112/58.

36. Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nitre, sp. zn. D XXX/XX zo dňa 30.09.1966 bolo v dedičskej veci po T. C. potvrdené, že parc. č. XXXX, XXXX v podiele 6/12 nadobúdajú M. I., S. C., každý v podiele 3/12.

37. Podľa výpisu z LV č. XXXX, k. ú. C., parc. č. XXXX, XXXX/X až XXXX/X boli evidované v podielovom spoluvlastníctve 4 subjektov: M. I. - podiel 4/12, S. C. - podiel 4/12, O. C. - podiel 1/12 a Čsl. štát - podiel 3/12. List vlastníctva bol zrušený zápisom č. XXXXX a bol založený LV č. XXX, k. ú. G., na ktorom boli parcely prečíslované na nové parc. č. XXXX až XXXX. Predmetný LV č. XXX bol zrušený zápisom č. XXX/XX.

38. Podľa § 1 ods. 1 vládneho nariadenia č. 47/1955 Zb. o opatreniach v odbore hospodársko - technických úprav pozemkov (HTÚP), hospodársko-technickými úpravami pozemkov podľa tohto nariadenia (ďalej len „pozemkové úpravy“) sa rozumie sceľovanie nesúvislých a rozptýlených poľnohospodárskych pozemkov a s tým súvisiace vykonávanie terénnych, vodohospodárskych a iných opatrení slúžiacich na zvýšenie úrodnosti pôdy a zlepšenie hospodárenia na nej.

39. Podľa § 9 ods. 1 vl. nar., vlastníkom, ktorí vykonaním pozemkových úprav stratili užívanie svojich pozemkov, sa bezplatne pridelia do užívania náhradné pozemky (náhradné užívanie).

40. Podľa § 9 ods. 2 vl. nar., náhradné užívanie oprávňuje náhradného užívateľa na užívanie pozemku v rovnakom rozsahu, v akom by náležalo vlastníkovi tohto náhradného pozemku, a je trvalo spojené s vlastníctvom pozemku, za ktorý sa prideliť pozemok do náhradného užívania. Náhradný užívateľ má preto právo na výnos pozemku, môže meniť jeho podstatu a uskutočňovať na ňom stavby; nemôže však pozemok zaťažiť ani scudziť.

41. Podľa § 9 ods. 3 vl. nar., právo náhradného užívania pozemku prechádza pri prevode alebo prechode vlastníctva pozemku, za ktorý sa prideliť pozemok do náhradného užívania, na nového vlastníka.

42. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

43. Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka, držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

44. Podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

45. Podľa § 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak zákon neustanovuje inak, má oprávnený držiteľ rovnaké práva ako vlastník, najmä má tiež právo na plody a úžitky z veci po dobu oprávnenej držby.

46. Podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

47. Podľa § 134 ods. 3 Občianskeho zákonníka, do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

48. Podľa § 134 ods. 4 Občianskeho zákonníka, pre začiatok a trvanie doby podľa odseku 1 sa použijú primerane ustanovenia o plynutí premlčacej doby.

49. Podľa § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak ide o vydržanie vlastníckeho práva k pozemku podľa tohto zákona, kde na základe doterajších predpisov bolo možné nadobudnúť len právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní pozemkov, môže si oprávnená osoba započítať čas, po ktorý jej právny predchodca mal pozemok nepretržite v držbe aj pred účinnosťou tohto zákona.

50. Predmetom sporu je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sa nachádzajú v kat. úz. G. a sú evidované na LV č. XXXX ako parc. CKN č. XXXX zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 291 m² a parc. č. XXXX vinica vo výmere 549 m².

51. Predmetná žaloba je žalobou o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a teda je žalobou o určenie, či to právo je alebo nie je (čo platí aj v prípade žaloby o určenie, či nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi) podľa § 137 písm. c) CSP, pričom jedným z nevyhnutných predpokladov úspešnosti určovacej žaloby je naliehavý právny záujem, ktorý nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného právneho predpisu. V danom prípade naliehavý právny záujem nevyplýva z osobitného predpisu, a preto súd musí mať preukázanú existenciu naliehavého právneho záujmu určovacej žaloby v každom štádiu konania, inak (a to bez skúmania vecnej stránky žaloby), musí žalobu ako neprípustnú zamietnuť. Či tento záujem existuje, skúma súd ex offio, t. j. z úradnej povinnosti. Platí to aj pre súd prvej inštancie, aj pre súd odvolací. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Podľa ustálenej súdnej praxe, určovacia žaloba je prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže prívodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu.

52. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, tiež vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa alebo ak by bez tohto určenia jeho

právne postavenie bolo neisté. V tejto spojitosti si teda treba ujasniť, či a ako sa následne požadované určenie môže dotknúť právnych pomerov účastníkov (t. j. či môže založiť právne významný následok v týchto pomeroch). Určovacia žaloba bude zvyčajne prípustná vtedy, ak sa ňou odstraňuje spornosť vzťahu účastníkov a predchádza vzniku ďalších sporov, prípadne ak sa vytvára pevný základ právneho vzťahu medzi nimi (k tomu viď 1Cdo/26/2007). Judikatúra ustálila, že žalobca má právny záujem na žiadanom určení, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené jeho právo alebo právny vzťah, ktorého je účastníkom, alebo ak by sa jeho právne postavenie bez takéhoto určenia stalo neistým. Cieľom určovacej žaloby je vydanie rozsudku, výrok ktorého odstraňuje žalobcovu neistotu určením, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je. Zákon pre procesnú prípustnosť určovacej žaloby teda predpokladá existenciu stavu neistoty žalobcu v tom, či ten-ktorý právny vzťah alebo právo je alebo nie je a zároveň tiež preukázanie, že uvedenú neistotu je možné odstrániť navrhovaným výrokom rozsudku. Naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť; nezáleží na tom, ako táto neistota vznikla (k tomu viď 5Cdo/136/2007).

53. V prvom rade súd konštatuje, že na podanej žalobe má žalobca naliehavý právny záujem, pretože len týmto spôsobom je možné dosiahnuť odstránenie právnej neistoty v jeho postavení spojenom s vlastníctvom sporných pozemkov. Predmetnou žalobou sleduje dosiahnutie zhody zápisu v evidencii katastra nehnuteľností so skutočným stavom. Taktiež súd konštatuje, že sú splnené podmienky tak aktívnej ako aj pasívnej vecnej legitímácie v tomto spore.

54. S poukazom na to, sa súd zaoberal vecou samou a musel sa vyporiadať v prvom rade s tým, či nebohý dedko žalobcu A. B., zomr. XX.XX.XXXX, nadobudol vlastnícke právo k pozemku, evidovanom pôvodne ako par. č. XXXX o výmere 899 m², k. ú. C.. Taktiež si musel vyriešiť, či je táto parcela identická s aktuálne evidovanými parc. ČKN č. XXXX a XXXX, ako aj tým, či parc. č. XXXX/X je identická s parc. č. XXXX.

55. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že parc. č. XXXX/X nadobudol A. B., zomr. XX.XX.XXXX, ako kupujúci od B. L. ako predávajúceho na základe kúpnej zmluvy zo dňa 03.06.1958, ktorá spĺňala všetky náležitosti a k predmetnému prevodu bol udelený aj v tom čase potrebný súhlas. Táto parcela sa nachádzala na S., čo bolo v konaní preukázané výpoveďou svedkyne J. K., pričom dedko žalobcu ju kúpil za 6 000 Kčs. Podľa výpovede svedkyne J. K. ju užíval až dovtedy, pokiaľ mu nebol pridelený iný pozemok. Zároveň z rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, zo dňa 26.09.2001, č. 2001/00035-XXX/XX-X-XXX, mal súd preukázané, že konečným prídellovým plánom, vydaným dňa 20.02.1958, bola p. L. (predávajúcemu) pridelená parc. č. XXXX/X vinica o výmere 1500 m² a iný pozemok neb. A. B. ako ten, ktorý získal od p. L., neužíval. Pôvodná parc. č. XXXX bola podľa vyjadrenia správneho orgánu z 24.11.2015 pravdepodobne prídellovou parcelou, pričom ju nie je možné presne identifikovať. Podľa súdu neb. A. B., keďže užíval pozemok, ktorý kúpil v roku 1958, mohol teda odovzdať Štátnym majetkom v Nitre v rámci HTÚP len tento predmetný pozemok; presne tak ako je to uvedené už v rozhodnutí z 23.03.1960, č. Pôd. XXXX/XXXX, HTÚP Zobor. Preto sa súd stotožnil s názorom žalobcu, že parc. č. XXXX/X je identická s parc. č. XXXX.

56. Ak by tomu tak i napriek uvedenému nebolo, dôležité je pre tento spor posúdenie oprávnenia užívania parc. č. XXXX, ktorá bola daná starému otcovi žalobcu do užívania v rámci HTÚP. Pokiaľ ide o parc. č. XXXX časť o výmere 899 m², tak v prípade označenia parciel č. XXXX, I. XXXX a parcely č. XXXX, sa jednalo o ten istý pozemok; vyplýva to z identifikácie parciel vypracovanej Strediskom geodézie v Nitre dňa 24.11.1967. Práve Čsl. štát získal spoluvlastnícky podiel na týchto nehnuteľnostiach; túto skutočnosť mal súd preukázanú z výpisu pznk. vl. XXX, k. ú. C., kde na podiel O. C. 3/12 sa vkladá vlastnícke právo v prospech Čsl. štátu titulom prepadnutia majetku podľa rozsudku Ľudového súdu Nitra z 11.09.1958, č. 3T 112/58. Parcela č. XXXX T. XXXX bola v evidencii katastra nehnuteľností evidovaná už ako parc. č. XXXX a parc. č. XXXX/X až XXXX/X s tým, že ako užívateľ parc. č. XXXX/X T. XXXX/X bol uvedený A. B.. Z listinných dôkazov tiež vyplýva, že v dôsledku následných zmien boli pozemky zapísané do LV č. XXXX, k. ú. C. a následne do LV č. XXX, k. ú. G., pričom došlo aj k zmene označenie parciel na parc. č. XXXX z pôvodnej parc. č. XXXX/X a na parc. č. XXXX z pôvodnej parc. č. XXXX/X.

57. Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že neb. A. B. a manž. sa nestali vlastníckmi pozemku parc. č. XXXX v časti 899 m² v roku 1960. Z listín, ktoré sú súčasťou spisu, vyplýva, že na

základe rozhodnutí odboru pôdohospodárstva rady Mestského národného výboru v Nitre zn. K. zo dňa 23.03.1960 ako aj zn. K. zo dňa 26.07.1960, je zrejme, že došlo u nich len k vzniku práva náhradného užívania pozemku. Schválením projektu HTÚP a nadobudnutím jeho účinnosti dochádzalo k vzniku právneho titulu - práva náhradného užívania pozemkov ako osobitného užívacieho inštitútu. Právo náhradného užívania pozemkov je osobitným užívacím inštitútom, ktoré vzniká vlastníčkovi pozemkov v prípade začlenenia jeho pozemkov do pôdneho fondu socialistickej poľnohospodárskej organizácie (napr. Štátne majetky). Namiesto jeho vlastných pozemkov sa mu prideliť do užívania iné - náhradné pozemky; tieto pozemky netvoria jeho vlastníctvo, ale stáva sa len ich užívateľ. Náhradný užívateľ má k takémuto pozemku rozsiahle práva, má právo na výnos z pozemku, môže meniť jeho podstatu a má k nemu aj právo stavby. Má právo aj na ochranu svojich práv voči každému, kto neoprávnene zasahuje do jeho užívacích práv. Ide v podstate o rovnaké práva, aké patria vlastníčkovi pozemku. Užívateľ ho ale nemôže scudziť (predať, darovať) ani zaťažiť, pretože toto právo patrí výlučne vlastníčkovi pozemku. Právo náhradného užívania je trvale spojené s vlastníctvom pozemku, v spojitosti s ktorým sa zriadilo. Náhradné užívania pozemkov je bezodplatné. Pri HTÚP pôvodné vlastníctvo zostáva zachované a k náhradným pozemkom vzniká len právo náhradného užívania. Vládne nariadenie č. 47/1955 Zb., podľa ktorého bol starému otcovi žalobcu pridelený pozemok 4408 o 899 m² do náhradného užívania, bol zrušený zák. č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách (tj. dňa 18.08.1991).

58. Z vyššie uvedeného je zrejme, že dedko žalobcu s manž. sa na základe rozhodnutí z roku 1960 nestal a ani nemohol stať ich vlastníkom, čo konštatoval aj odvolací súd, ktorý považoval práve tieto závery súdu prvej inštancie za vecne správne.

59. Pokiaľ ide o ďalší titul, od ktorého žalobca, respektíve jeho právny predchodca (keďže žalobný petit znie na určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva) odvíjal spoluvlastnícke právo k nehnuteľnostiam, tj. dedičské rozhodnutia po neb. A. B., súd dospel k nasledovnému záveru, že dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa, avšak dedičské rozhodnutie potvrdzuje nadobudnutie dedičstva navonok. Predmetom dedenia sú hnuťelné a nehnuteľné veci (napr. stavby všetkého druhu a pozemky), ktoré boli pred poručiteľovou smrťou v jeho vlastníctve. Môže ísť o hnuťelné veci a nehnuteľnosti alebo o veci či už v individuálnom, alebo v podielovom spoluvlastníctve (predmetom dedičstva je i spoluvlastnícky podiel poručiteľa). Súčasťou dedičstva sú aj prírastky veci (plody a úžitky práva alebo veci), ktoré vzišli po smrti poručiteľa. J. K. a jej brat A. B. ako dedičia svoje vlastnícke právo odvodzovali z dedičských rozhodnutí a na základe týchto dedičských rozhodnutí požadovali zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

60. Súd prvej inštancie viazaný právne záväzným názorom odvolacieho súdu vo veci skúmal podmienky vydržania, teda či A. B. (otec žalobcu) ku dňu smrti mohol nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania vydržaním.

61. Vydržanie (§ 134 ods. 1,3 Obč. zák.) predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva; je úzko späté s držbou, a to len s oprávnenou držbou, ktorá môže vyústiť do nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Účelom inštitútu vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav oprávnenej nepretržitej držby oprávneným držiteľom, ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve. Pri vydržaní ide o taký spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva fyzickou alebo právnickou osobou, pri ktorom sa oprávnený držiteľ po uplynutí zákonom stanovenej doby stáva vlastníkom veci a tým aj jej skutočným držiteľom. Inštitút vydržania v slovenskom právnom poriadku prešiel niekoľkými významnými zmenami. Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb. obmedzil predmet vydržania a odlišne upravil vydržacie doby (pozri § 111 až § 129). V prípade nehnuteľností sa vyžadovala 10-ročná premlčacia doba (§ 116 ods. 1 OZ z r. 1950 in fine), pričom vydržanie nehnuteľností v socialisticom vlastníctve bolo vylúčené. Občiansky zákonník, zákon č. 40/1964 Zb., vydržanie vôbec neupravoval; po 1. 4. 1964 (t.j. odo dňa účinnosti Občiansky zákonníka) nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním. Až podľa novely Občianskeho zákonníka (zákon č. 131/1982 Zb.), účinná od 01. 04. 1983, platilo, že nepretržitou 10-ročnou držbou pozemku, vydržala fyzická osoba vlastnícke právo k pozemku alebo jeho časti pre štát a sama nadobudla právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní pozemku (pozri § 135a OZ v znení platnom do vydania zákona č. 509/1991 Zb. Tento právny účinok nastúpil nezávisle od ľudského vedomia a na jeho vznik nebol potrebný právny úkon ani vedomosť o jeho vzniku. Zákon č. 131/1982

Zb. súčasne zaviedol princíp započítateľnosti doby držby pred jeho účinnosťou (aj keď držba nebola upravená), vydržacia doba však neskončila skôr než za 1 rok po jeho účinnosti, t. j. 31.3.1984 (pozri § 865 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Pri posúdení otázky, či v danom prípade boli splnené podmienky oprávnenej držby vedúce k vydržaniu, nemožno vychádzať len zo skutočnosti, že stav vzniknutý v dôsledku uchopenia držby nebol v súlade s údajmi uvedenými v pozemkovej knihe, príp. v inej verejnej knihe, o ktorých sa držiteľ nepresvedčil. Je potrebné vziať do úvahy všetky okolnosti, za ktorých bola držba uchopená (uzn. NS ČR z 21.9.2005, sp. zn. 22 Cdo 1703/2005). Súčasná úprava vydržania zavedená zákonom č. 509/1991 Zb. obnovila od 1. 1. 1992 tradičné dôsledky spojené s vydržaním, zrušila nedôstojné obmedzenie jeho použitia, najmä obmedzenie predmetov spôsobilých na vydržanie fyzickou osobou a vylúčenie vydržania právnickou osobou. Podľa § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka možno do vydržacej doby podľa § 134 Občianskeho zákonníka započítať aj dobu držby uskutočnenej pred 1.1.1992 (t.j. pred novelizáciou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb. a to aj vtedy, ak ide o vydržanie veci nespôsobilej byť predmetom vydržania pred týmto dňom, príp. tiež ak ide o vydržanie subjektom nespôsobilým vydržať vlastnícke právo (t. j. právnickou osobou).

62. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery (dobromyseľnosti) podľa § 130 ods. 1 Obč. zák., sú spravidla okolnosti, týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva a svedčiace o poctivosti jeho nadobudnutia. Domnienka držiteľa, že mu vec alebo právo patrí, sa musí vždy opierať o niektorý právny úkon alebo inú právnu skutočnosť, na základe ktorých, podľa jeho presvedčenia, vec alebo právo nadobudol. Ako podmienka vydržania nestačí len subjektívne presvedčenie držiteľa o tom, že vec alebo právo mu patrí, ale je potrebné, aby držiteľ bol v dobrej viere (aby bol dobromyseľný) „s prihliadnutím na všetky okolnosti.“ Takéto posúdenie nemôže vychádzať len z už spomínaných subjektívnych predstáv držiteľa. Otázka existencie dobrej viery sa posudzuje z objektívneho hľadiska, teda podľa toho, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno od neho požadovať, nemal a nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí (napr. rozs. NS SR, sp. zn. 5Cdo/172/2009).

63. Za držiteľa sa považuje (fyzická alebo právnická) osoba, ktorá fakticky ovláda vec (corpus possessionis). Pri oprávnenej držbe musí ísť o také faktické ovládanie veci, pri ktorom je daná vôľa nakladať s vecou ako so svojou (animus possidendi). Dobrá viera, ktorá je podkladom tejto vôle, vyjadruje vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám o sebe nemôže byť predmetom dokazovania. Toto vnútorné presvedčenie nadobúdateľa, pozitívne presvedčenie, že mu vec patrí, sa však navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, a to nemôže byť predmetom dokazovania a posudzovania. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie je, treba však vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka, a vtedy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobrá viera zaniká v okamžiku, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec právom patrí. Na tom nič nemení skutočnosť, ak držiteľ bol (zostal) aj naďalej (subjektívne) v presvedčení, že mu vec patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnomu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva; obdobne to platí pri strate tejto dobrej viery (jej zániku) (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/86/2022 zo dňa 31.05.2023).

64. Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok (týkajúcich sa držby, držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) dochádza k nemu priamo zo zákona. Podmienky vydržania sú spôsobilý subjekt, spôsobilý predmet, oprávnenosť držby a dobromyseľnosť vydržateľa a vydržacia doba. Tieto sú stanovené tak, že musia byť splnené kumulatívne - ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu. Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju, požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí, a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné. Oprávneným je držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Neoprávneným je teda držiteľ, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti nie je (nemôže byť) dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. O dobromyseľnú držbu nemôže ísť, keď držiteľ veci od počiatku vedel o skutočnostiach spôsobilých objektívne (u každého iného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii) vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Oprávnená držba sa teda zakladá na omyle držiteľa, ktorý sa domnieva, že je

vlastníkom držanej veci. Omyl držiteľa musí byť ospravedlniteľný; ospravedlniteľným je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti toho - ktorého prípadu od každého vyžadovať. Pokiaľ omyl presahuje rámec bežného posudzovania veci, je neospravedlniteľný. Držiteľ, ktorý drží vec na základe takéhoto omylu, nemôže byť držiteľom oprávneným. Ospravedlniteľným omylom môže byť omyl skutkový aj právny (rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7Co/54/2022 zo dňa 19.06.2023).

65. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorými sú oprávnenosť držby, nepretržitosť plynutia vydržacej doby a spôsobilý predmet vydržania. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu (prípadne aj len domnelého / putatívneho) nadobudnutia vlastníctva.

66. Dobrá viera musí byť pritom hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé (Najvyšší súd Slovenskej republiky, uznesenie z 28.10.2020 sp.zn. 6Cdo/169/2020). Nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba jej oprávnená (§ 130 ods. 1 in fine Občianskeho zákonníka). Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil (uznesenie NS SR zo dňa 27. augusta 2019 sp. zn. 4Cdo/120/2019).

67. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uložil súdu prvej inštancie, aby v danom prípade vyhodnotil otázku existencie vstupu do oprávnenej držby otca žalobcu s prihliadnutím na existenciu rozhodnutia štátneho notárstva z roku 1969, s tým, že je potrebné vyhodnotiť, či dedičské rozhodnutie z roku 1969 mohlo (vzhľadom na okolnosti) vyvolať u právneho predchodcu žalobcu predstavu o dobromyseľnosti v tom, že mu pozemok patrí.

68. Z listinných dôkazov, ktoré boli predložené žalobcom vyplýva, že v dedičskom konaní, ktoré bolo vedené po A. B., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX (pod spisovou značkou D XXX/XX) boli vydané až dve rozhodnutia. Prvé rozhodnutie vydal notár dňa 09.06.1969, kde bola už spomenutá parcela č. XXXX (hoci bez bližšej špecifikácie). Práve v čase vydania tohto rozhodnutia už dedičia po poručiteľovi A. B., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX (v danom prípade predovšetkým dedič A. B., zomr. XX.XX.XXXX) mohli nadobudnúť dobrú vieru, že túto nehnuteľnosť zdedili. V predmetnom prípade sa podľa názoru súdu nemohlo jednať o omyl neospravedlniteľný, keďže dedičia sa nepochybne spoliehali na notára ako osobu, ktorý bol známy práva, že zdedili nehnuteľnosti, ktoré im právom patria. V tomto kontexte, súd prihliadal aj na špecifikum uvedenej doby v súlade s rozhodnutím odvolacieho súdu, podľa ktorého v uvedenom období spoločenské reálie rozhodujúceho obdobia nepoznali tie isté východiskové hodnoty právneho povedomia ako v dnešku. V uvedenej dobe neboli verejne dostupné informácie (ohľadne možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním) ako v dnešnej dobe, preto ani právne povedomie dedičov po A. B. nemohlo byť na takej úrovni ako v súčasnosti. Okrem toho, súd poukazuje aj na zásadnú skutočnosť, podľa ktorej je omyl ospravedlniteľný, ak k nemu došlo napriek tomu, že mýliaci postupoval obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého vyžadovať. Súd v tomto kontexte musí súhlasiť s názorom právneho zástupcu žalobcu, ktorý je prezentovaný v časti III. odvolania (na čo poukázal aj odvolací súd). Nepochybne okolnosti dedičského konania a s ním spojený fakt, že omyl žalobcovho otca vyvolal samotný orgán štátu, samé o sebe nasvedčujú záver, že bolo ospravedlniteľné, pokiaľ sa otec žalobcu domnieval, že výsledkom dedičského konania po jeho otcovi (po starom otcovi žalobcu) bolo potvrdenie nadobudnutia vlastníckeho práva. V tomto kontexte súd poukazuje aj na rozhodnutia najvyšších súdnych autorít v Českej republike, na ktoré poukázal odvolací súd v odseku 81, ktorý uviedol nasledovné skutočnosti. Odvolací súd poukazuje na (použiteľný) rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky 22 Cdo 1335/2016 zo dňa 21.09.2016, ktorý poukázal na skorší rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27.10.2011, sp. zn. 22 Cdo 1085/2010, uverejnenom pod číslom 90/2012 „Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek“, v pôvodnom jazykovom znení, „...že titulom (byť i putatívnym), o ktorý se opírá oprávněná držba, může být i rozhodnutí o vypořádání dědictví, a to i v případě, že zůstavitel ve skutečnosti nebyl vlastníkem věci. Rozhodnutí státního notářství tak může být domnělým titulem, od kterého žalovaní mohou odvozovat dobrou víru ve vlastnictví sporných pozemků. Z uvedeného je zjevné, že se nejedná o otázku doposud neřešenou; s již ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu je napadené rozhodnutí v souladu.“ V tomto prípade odvolací súd poukazuje na existenciu tvrdení žalobcu, ktoré spočívali v existencii rozhodnutia štátneho

notára, o ktorý (byť aj) putatívny titul opieral žalobca tvrdenia o vstupe jeho otca do oprávnenej držby, ako predpokladu vydržania. Podľa názoru súdu, už samotné rozhodnutie v tomto dedičskom konaní mohlo vyvolať u otca žalobcu A. B. presvedčenie, že je dobromyseľným držiteľom predmetných nehnuteľností. Právny predchodca žalobcu mohol vstúpiť do oprávnenej držby dňom právoplatnosti predmetného dedičského rozhodnutia, t. j. dňom 03.07.1969.

69. Čo sa týka druhého rozhodnutia, ktoré bolo vydané v predmetnom dedičskom konaní (D 635/69), konkrétne rozhodnutia zo dňa 23.09.1981 v tomto je uvedené nasledovné. Zo záhlavia ako aj výroku uvedeného rozhodnutia vyplýva, že štátne notárstvo svoje pôvodné rozhodnutie zo dňa 09.06.1969 doplnilo vo výroku I., tak, že predmetnú parcelu č. XXXX, bližšie špecifikovalo ako parc. č. XXXX o výmere 899 m², nachádzajúcu sa na LV č. XXXX. Ako dôvod takého rozhodnutia je uvedené, že pri prejednávaní dedičstva po A. B., štátne notárstvo nemalo od SG v Nitre k dispozícii LV č. XXXX pre obec Nitra. Keďže dedič A. B. ml. predložil tento list vlastníctva, štátne notárstvo svoje rozhodnutie o potvrdení nadobudnutia dedičstva doplnilo, aby na podiel parcely pôvodne č. XXXX mohol mať vložené právo vlastníctva na zdedenú časťku tejto parcely, na X/XX-XXX, ktorú poručiteľ nadobudol od Čsl. štátu podľa rozhodnutia ONV - odb. poľnohosp. v Nitre zn. pôd. XXXX/XXXX z 26. 07. 1960 ako výmenu za parc. č. XXXX, vl. č. XXX v kat. úz. C.. Pokiaľ by aj táto nezrovnalosť, respektíve chyba notára v pôvodnom rozhodnutí mohla spôsobiť absenciu dobromyseľnosti držiteľa a existenciu neospravedliteľného omylu (v čase prvého rozhodnutia v dedičskom konaní, aj keď sa javí, že právny predchodca žalobcu skôr mohol byť utvrdený o svojej oprávnenej držbe nehnuteľnosti), minimálne od právoplatnosti tohto rozhodnutia, čo je deň 25.09.1981 mohol byť otec žalobcu ako jeho právny predchodca považovaný za dobromyseľného držiteľa uvedených nehnuteľností. Pochybenie štátneho notárstva však nemožno v žiadnom prípade klásť za vinu dedičom po poručiteľovi, teda určite nie A. B., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX.

70. Z uvedených okolností, podľa názoru súdu mohol otec žalobcu A. B. vstúpiť do oprávnenej držby na základe dedičských rozhodnutí, ktoré boli vo veci vydané. A. B. ml. ako právny predchodca žalobcu mohol byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu spoluvlastnícky podiel na zdedenom pozemku patrí. Aj samotná teória predpokladov vydržania uvádza, že predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu (prípadne aj len domnelého / putatívneho) nadobudnutia vlastníctva. Z dedičských rozhodnutí podľa názoru súdu rovnako vyplynulo, že notár nesprávne vyhodnotil účinky vládneho nariadenia č. 47/1955 Zb., keďže ako už súd vyššie uzavrel vo svojom prvom rozhodnutí, schválením projektu HTÚP a nadobudnutím jeho účinnosti dochádzalo k vzniku len právneho titulu - práva náhradného užívania pozemkov ako osobitného užívacieho inštitútu. Išlo teda o postup podľa vládneho nariadenia číslo 47/1955 Zb. Táto skutočnosť je však pre právne posúdenie veci kľúčová, pretože pochybenie notára ako osoby znalej práva nemôže byť na úkor právneho predchodcu žalobcu.

71. V danom prípade bolo potrebné prísť k záveru, že držba právneho predchodcu žalobcu (otca žalobcu) bola dobromyseľná, pretože boli splnené podmienky, a omyl právneho predchodcu žalobcu možno považovať pri zohľadnení všetkých okolností za ospravedliteľný. Okrem toho, aj odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že v konaní je potrebné sa vysporiadať aj so zákonnou prezumpciou oprávnenosti držby v prípade jej pochybnosti (§ 130 ods. 1 posl. veta zák. č. 40/1964 Zb.) Pre dobromyseľnosť právneho predchodcu žalobcu (otca žalobcu) svedčí aj skutočnosť, že tento sa mal obrátiť pri vybavovaní stavebného povolenia (pri stavbe rodinného domu) na notára prejednávajúceho dedičstvo z roku 1969, keďže mal zistiť, že pozemky, ktoré sú predmetom konania neboli zapísané na LV. Aj z týchto okolností možno rozumne vydedukovať, že pokiaľ by nebol dobromyseľný v tom, že mu nehnuteľnosti patria, nevybavoval by si povolenie na stavbu domu a nežiadal by notára, ktorý prejednával dedičstvo v roku 1969 o opravu, alebo respektíve by neinicioval, aby notár vydal v poradí druhé rozhodnutie. Na základe uvedeného súd dospel k právnomu záveru, podľa ktorého bol právny predchodca žalobcu pri vstupe do oprávnenej držby dobromyseľný, o čom svedčia všetky okolnosti uvedenej veci. Navyše, pokiaľ notár pôvodne nesprávne vyhodnotil účinky nariadenia č. 47/1955 Zb., právny predchodca žalobcu nemohol ako bežný občan bez právnického vzdelania, spoliehajúc sa pritom na profesionalitu štátneho notára, dospieť k záveru, že samotný notár konal nesprávne, respektíve spôsobom, ktorý je z hľadiska právneho závadový. Podľa názoru súdu, právny predchodca žalobcu bol pri vstupe do oprávnenej držby dobromyseľný, pokiaľ by aj s poukazom na špecifiká prípadu a uvedenej doby mal

pochybnosti, súd poukazuje na ustanovenie § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa pri pochybnostiach predpokladá, že držba je oprávnená. V ustanovení § 130 ods. 1 druhej vety OZ je zakotvené dôležité výkladové pravidlo, ktoré sa týka prípadu, ak je pochybné, či ide o držbu oprávnenú alebo neoprávnenú. Zákon pre takýto prípad konštruuje vyvrátiteľnú právnu domnienku, že ide o držbu oprávnenú. Domnienka o preferovaní oprávnenosti držby platí nielen vo vzťahu k vlastníkovi veci, ale aj vo vzťahu k tretím osobám, ktoré konajú s držiteľom. Táto vyvrátiteľná právna domnienka má tiež dôležitý procesný význam. Ak v sporoch týkajúcich sa vydržania nebude preukázaný opak, t. j. neoprávnenosť držby, pôjde o držbu oprávnenú, vykonávanú oprávneným držiteľom. Ten v takom prípade môže nadobudnúť vlastnícke právo k veci vydržaním (§ 134 OZ). Tomuto záveru ostatne nezodpovedá ani samotná dikcia zákona, ktorá umožňuje vyvrátiteľnú domnienku použiť (v prospech držiteľa) len „v pochybnostiach“ o tom, či je držiteľ s ohľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí. Dôkazné bremeno preukázania právneho dôvodu držby potom už (z hľadiska gramaticko-logického a systematického výkladu) zaťažuje toho, kto tvrdí, že došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním. Podľa názoru súdu, v danej veci nebol preukázaný opak, t. j. vo veci nebolo preukázané, že by išlo o neoprávnenú držbu, čo však vyplýva aj z jedinečných okolností uvedenej veci. Súd pripomína, že pokiaľ pochybil štátny orgán, ktorý postupoval v rozpore s právnymi predpismi a umožnil, aby sa detentorom pozemku, respektíve nehnuteľnosti stala fyzická osoba, je práve pre spravodlivé usporiadanie vzťahov strán sporu potrebné uplatniť vyvrátiteľnú právnu domnienku, podľa ktorej je potrebné uvažovať o tom, že aj v prípade pochybností je držba oprávnená. Navyše, ako už súd konštatoval, opak v konaní preukázaný nebol.

72. Podľa platnej občianskoprávnej úpravy (od novelizácie Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb. s účinnosťou od 1. januára 1992), sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnuťnosť, a po dobu desiatich rokov, ak ide o nehnuteľnosť (§ 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje len splnenie podmienky oprávnenej držby po dobu troch, resp. desať rokov; žiadne ďalšie podmienky pre dôsledok stanovené v dispozícii (nadobudnutie vlastníctva) nestanovuje. Preto možno dôjsť k záveru, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním dôjde, pokiaľ sú v dobe po nadobudnutí účinnosti novely Občianskeho zákonníka splnené predpoklady stanovené v hypotéze citovanej právnej normy. Do doby, počas ktorej mal oprávnený držiteľ vec v držbe, je potrebné započítať aj držbu, vykonávanú pred 1. januárom 1992. V tomto smere totiž nemožno prehliadnúť, že už držba na základe ustanovenia § 132a ods. 1 zákona č. 131/1982 Zb. bola všeobecne prípustná bez akéhokoľvek obmedzenia; súčasťou skutkovej podstaty vydržania však bola len obmedzene (nevzťahovala sa na právnické osoby a na nehnuteľnosti, ktoré nemohli byť v osobnom vlastníctve). Nová právna úprava (zákon č. 509/1991 Zb.) držbu uskutočňovanú do 31. decembra 1991 nekvalifikuje odlišne, len ju započítava do dĺžky nevyhnutnej vydržacej doby (pozri § 868 a § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka). Pritom však účinky súhrnnej právnej skutočnosti (t. j. právnej skutočnosti, ktorá viedla k vydržaniu) mohli nastať najskôr 1. januárom 1992.

73. Súd na základe uvedeného dospel k nepochybnému záveru, že právny predchodca žalobcu – A. B., mohol vstúpiť do dobromyseľnej držby predmetných nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu už momentom právoplatnosti prvého dedičského rozhodnutia, t. j. dňom 03.07.1969, pričom vydržacia doba uplynula dňa 03.07.1979. Pretože v danom období išlo o špecifické obdobie, kedy vtedy účinný Občiansky zákonník neupravoval klasické vydržanie, aké je upravené v pozitívnej právnej úprave, je potrebné aplikovať súčasnú právnu úpravu, v znení účinnom od 01.01.1992 (hoci Občiansky zákonník v znení zákona č. 131/1982 Zb. už umožňoval započítanie držby vykonávanej pred 01.01.1992, avšak aplikácia inštitútu vydržania bola vylúčená z dôvodu, že pozemok nemohol byť v osobnom vlastníctve). V zmysle § 872 ods. 6 OZ možno do vydržacej doby podľa § 134 OZ započítať aj dobu držby uskutočnenej pred 01.01.1992, a to aj vtedy, ak ide o vydržanie veci nespôsobilých byť predmetom vydržania pred týmto dňom. Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti, mohol právny predchodca žalobcu – A. B. (zomr. XXXX) vydržať nehnuteľnosť v spoluvlastníckom podiele práve ku dňu 01.01.1992. Podľa názoru súdu, ani absencia bližšej špecifikácie predmetnej nehnuteľnosti (ktorá by pravdepodobne bránila vykonaniu zápisu vlastníckeho práva), nespôsobuje absenciu predpokladov vstupu do oprávnenej držby. Podstatné je, že boli splnené podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, na čo nemôže mať zásadný vplyv ani pochybenie notára, ktorý nešpecifikoval predmetnú nehnuteľnosť v prvom dedičskom rozhodnutí.

74. Hoci špecifikácia nehnuteľnosti v dedičskom rozhodnutí z roku 1969 vykazuje určité znaky nedôslednosti v dôsledku absencie bližšieho označenia, spočívajúceho v neuvedení katastrálneho územia a výmery (pretože notár nemal k dispozícii LV č. XXXX), ktorá skutočnosť by mohla mať (avšak podľa názoru súdu nemala, vzhľadom na odôvodnenie v predchádzajúcom odseku) vplyv na právne posúdenie, súd uvádza nasledovné. Aj v tomto prípade by právny predchodca žalobcu vstúpil do oprávnenej dobromyseľnej držby predmetných nehnuteľností momentom právoplatnosti druhého dedičského rozhodnutia. t. j. dňom 25.09.1981, pričom vydržacia doba by uplynula dňa 25.09.1991 (v prípade zakotvenia právnej úpravy ako v dnešnej dobe), avšak s poukazom na skutočnosti uvedené v bode 70. (bez potreby ich opakovania), vydržacia lehota v skutočnosti uplynula až dňa 01.01.1992, kedy boli zo strany právneho predchodcu žalobcu splnené všetky predpoklady potrebné na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, dospel súd k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, preto jej v celom rozsahu vyhovel.

75. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

76. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

77. Keďže v predmetnom prípade súd vo veci rozhodol rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, bolo jeho povinnosťou rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP, s poukazom na § 396 ods. 3 CSP. Keďže žalobca bol v konaní v plnej miere úspešný a žalovaný nedosiahol žiaden materiálne merateľný úspech, súd priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Zároveň súd uvádza, že priamo vo výroku špecifikoval, že sa jedná o nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom. Dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP súd v prejednávanej spore nezhliadol, tieto netvrdili ani strany sporu.

Poučenie:

16C/5/2020

Proti rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresný súd Nitra.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie (§ 127 CSP), proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že (§ 365 ods. 1 CSP)

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).